

 ELPA Spółka z o. o.

97-300 Piotrków Tryb., ul. Sulejowska 16 tel. (044) 647 89 03; fax (044) 647 67 03
e-mail: elpa@pro.onet.pl

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015

**Gmina Sulmierzyce
Powiat Pajęczański
Woj. Łódzkie**

Lipiec 2009

Spis treści

I	OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	4
II	AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY SULMIERZYCE	6
II.1	PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE OBSZARU.....	6
II.1.1	<i>Położenie, powierzchnia.....</i>	6
II.1.2	<i>Ludność.....</i>	8
II.1.3	<i>Środowisko przyrodnicze.....</i>	9
II.1.4	<i>Rys historyczny.....</i>	11
II.1.5	<i>Rys kulturowy.....</i>	13
II.2	ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	14
II.2.1	<i>Infrastruktura techniczna.....</i>	14
II.2.2	<i>Własności nieruchomości.....</i>	19
II.2.3	<i>Stan obiektów dziedzictwa kulturowego.....</i>	20
II.2.4	<i>Uwarunkowania ochrony środowiska</i>	23
II.3	SFERA SPOŁECZNA	24
II.3.1	<i>Sytuacja demograficzna i społeczna</i>	24
II.3.2	<i>Warunki i jakość życia mieszkańców.....</i>	26
II.3.3	<i>Oświata i edukacja</i>	29
II.3.4	<i>Opieka zdrowotna.....</i>	32
II.3.5	<i>Określenie grup społecznych wymagających wsparcia.....</i>	34
II.3.6	<i>Informacje dotyczące organizacji pozarządowych</i>	40
II.3.7	<i>Rynek pracy.....</i>	40
II.4	SFERA SPOŁECZNA	42
II.4.1	<i>Gospodarka.....</i>	42
II.4.2	<i>Turystyka</i>	45
II.5	IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY SULMIERZYCE	45
II.5.1	<i>Analiza SWOT.....</i>	48
III	CELE OGÓLNE I SZCZEGÓLNE ROZWOJU OBSZARU	52
IV	ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO REALIZACJI CELÓW.....	65
IV.1	ZMIANY W STRUKTURZE GOSPODARCZEJ OBSZARU	65
IV.2	ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA TERENU	65
IV.3	ROZWÓJ SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY	65
IV.4	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA	66
IV.5	POPRAWA STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	66
IV.6	POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	66
V	REALIZACJA ZADAŃ.....	67
V.1	PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2009-2015	67
V.2	ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI PO ROKU 2015 – PROJEKTY DŁUGOTERMINOWE	78
VI	POWIĄZANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY / POWIATU / WOJEWÓDZTWA. 78	78
VII	OCZEKIWANE WSKAŹNIKI EFEKTÓW REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	80
VIII	PLAN FINANSOWY.....	83
IX	SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	86
X	SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	88
X.1	SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	88
X.2	SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO.....	90

X.3	SPOSODY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI 91	
X.4	DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO	92
XI	SPIS TABEL	94
XII	SPIS RYSUNKÓW	95

I OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego (PRL) Gminy Sulmierzyce jest kompleksowym dokumentem określającym strategię społeczno - gospodarczą gminy. Obszar realizacji Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje swoim zasięgiem cały teren leżący w granicach administracyjnych gminy Sulmierzyce. Dokument opiera się o zasadę zrównoważonego rozwoju i określa perspektywę czasową dla proponowanych zadań na lata 2009 – 2015. Efekty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2011 – 2015, obejmą także następny okres programowania. W obecnej perspektywie finansowej nie zaplanowano zadań do realizacji po 2015 roku – projekty długoterminowe.

Plan Rozwoju Lokalnego prezentuje sytuację społeczno – ekonomiczną Gminy Sulmierzyce, formułuje cele i zawiera opis strategii zmierzającej do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej z innymi regionami Wspólnoty. Przedstawia identyfikację najważniejszych problemów występujących na obszarze Gminy – zarówno w sferze społecznej i ekonomicznej, jak i w sferze zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje zadania do wykonania (wraz z terminami ich realizowania oraz sposobami finansowania) zmierzające do realizacji zawartych w PRL celów, które mają przyczynić się do poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej Gminy. Szacuje efekty przedstawionych zadań i ich wpływ na przebieg procesów rozwojowych. Przedstawia szacunkowe przeznaczenie i wielkość środków własnych Gminy, środków funduszy strukturalnych oraz środków prywatnych. PRL określa również sposób koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej, sposoby monitorowania i oceny Planu w okresie jego realizacji, przedstawia sposób inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi oraz prezentuje działania informacyjne i promocyjne Planu Rozwoju Lokalnego.

PRL określa strategiczne kierunki działań oraz umożliwia długofalowe programowanie. Konsekwentna realizacja zadań wymienionych do realizacji w Planie pozwoli rozwiązać podstawowe problemy lokalne gminy Sulmierzyce wskazane w niniejszym opracowaniu.

Dokument ułatwia tworzenie studium wykonalności dla inwestycji ujętych w Planie, a jednocześnie pozwala na łatwiejsze zawiązywanie porozumień partnerskich dla wspólnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

W zamierzeniu Plan ma służyć pełnemu wykorzystaniu przez Gminę Sulmierzyce stojących przed nią szans w zakresie realizacji podstawowych koncepcji, przyczyniających się do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju Gminy w aspekcie gospodarczym i społecznym.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce jest dokumentem planistycznym, z realnie wytyczonymi zadaniami oraz oszacowanymi kosztami realizacji każdego zadania, będzie służył jako punkt odniesienia dla działań o charakterze rozwojowym. Przygotowanie Planu Rozwoju Lokalnego, opartego na analizie aktualnej sytuacji społeczno - gospodarczej obszaru gminy, pozwoli lepiej gospodarować zasobami finansowymi samorządu.

Podstawowym instrumentem realizacji głównych punktów Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Sulmierzyce na lata 2009 - 2015 będą środki publiczne, pochodzące z budżetu Gminy.

Mając jednak na uwadze, że środki te nie są wystarczające, konieczne będzie pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych w szczególności z funduszy pozabudżetowych, funduszy strukturalnych i innych inicjatyw Wspólnot Europejskich.

Plan Rozwoju Lokalnego, ukazując strategiczne zadania Gminy oraz w sposób przejrzysty i rzetelny prezentując wizję rozwoju oraz cele Gminy, ma służyć koncentracji środków na tych właśnie zadaniach oraz pomóc przy efektywnym wykorzystaniu tych środków. Plan pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy Unii Europejskiej. Posiadanie Planu Rozwoju Lokalnego, a w szczególności jasno i rzetelnie określony cel rozwoju zawarty w Planie, jest niezbędnym czynnikiem pozwalającym pozyskać środki finansowe z różnorodnych programów Unii Europejskiej, w szczególności środki finansowe z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce jest spójny z Narodową Strategią Spójności na lata 2007 – 2013, Narodowym Planem Rozwoju, Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2013.

Proponowane kierunki działań zawarte w Planie mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców gminy Sulmierzyce, a tym samym aktywizację społeczeństwa lokalnego, zarówno na płaszczyźnie kulturalno – oświatowej jak i informacyjnej.

Celem projektów przewidzianych do realizacji ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego jest poprawa ogólnego wizerunku Gminy, zwiększenie atrakcyjności dla inwestorów poprzez poprawę jakości dróg, chodników oraz ogólny rozwój systemu komunikacji i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, dalszy rozwój infrastruktury, poprawę warunków siedliskowych, bytowych oraz sanitarnych poprzez zwiększenie liczby użytkowników kanalizacji sanitarnej.

Priorytetowym, długoterminowym zadaniem Gminy Sulmierzyce będzie zapewnienie mieszkańcom i zakładom zlokalizowanym na tym terenie prawidłowych rozwiązań gospodarki wodno – kanalizacyjnej. Powyższy cel możliwy jest do osiągnięcia poprzez budowę oczyszczalni ścieków, kolejne etapy budowy kanalizacji sanitarnej, ciągła praca nad ograniczeniem ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z oczyszczalni gminnej.

W Urzędzie Gminy Sulmierzyce, jako w jednostce pełniącej funkcję Instytucji Zarządzającej, Wdrażającej i Koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego, funkcjonować będą odpowiednie komórki organizacyjne odpowiedzialne za poszczególne elementy Planu, tj. za zarządzanie, wdrożenie, ewaluację oraz uzupełnianie Planu Rozwoju Lokalnego.

Plan Rozwoju Lokalnego podlega czasowej aktualizacji z uwagi na konieczność dostosowania kierunków rozwoju do zmieniającego się otoczenia i potrzeb. Niezbędne staje się zatem monitorowanie dokumentu nie tylko przez jednostkę samorządową, ale również przez partnerów społecznych. W związku z tym, pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych zobowiązani będą do przyjmowania wniosków dotyczących Planu od przedsiębiorców i innych zainteresowanych podmiotów.

Przygotowanie Planu Rozwoju Lokalnego poprzedzone zostało procesem konsultacji społecznych na poziomie lokalnym z udziałem samorządu, partnerów społecznych i gospodarczych, instytucji otoczenia biznesowego.

II AKTUALNA SYTUACJA SPOŁECZNO - GOSPODARCZA GMINY SULMIERZYCE

II.1 PODSTAWOWE DANE DOTYCZĄCE OBSZARU

II.1.1 Położenie, powierzchnia

Gmina Sulmierzyce położona jest w centralnej części Polski, w południowej części województwa łódzkiego, na pograniczu Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Bełchatowskiej. Jest jedną z ośmiu jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu pajęczańskiego i jedną z 177 gmin województwa łódzkiego. W latach 1975 - 1998 gmina administracyjnie należała do województwa piotrkowskiego.

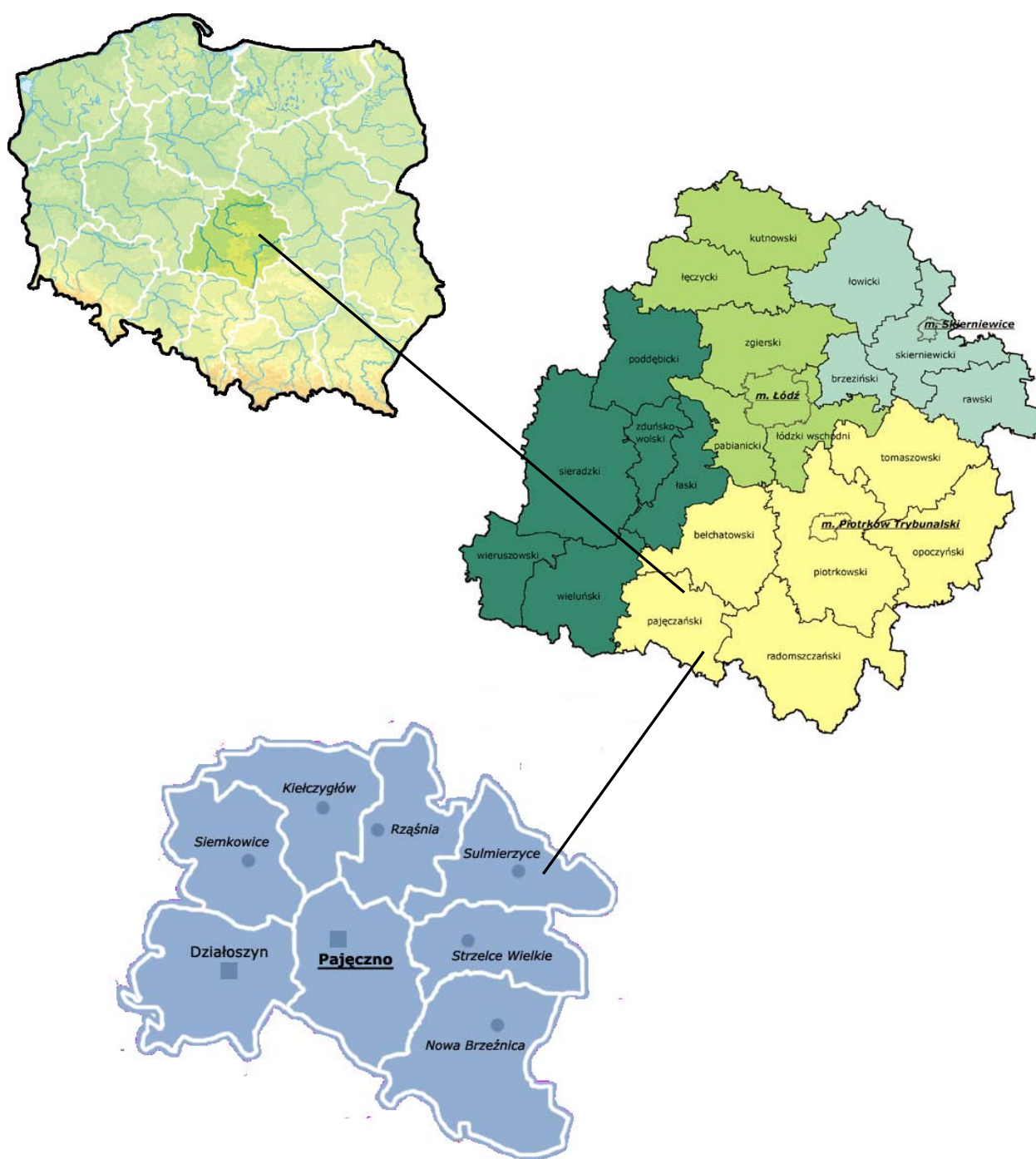
Gmina Sulmierzyce położona jest w północno – wschodniej części powiatu pajęczańskiego, w odległości ok. 15,5 km od miasta powiatowego Pajęczna, ok. 24 km od Radomska oraz ok. 29 km od Bełchatowa, ok. 50 km od Piotrkowa Trybunalskiego, ok. 50 km od Częstochowy, ok. 51 km od Wielunia. Odległość Sulmierzyc od stolicy województwa – Łodzi – wynosi ok. 90 km.

Obszar gminy Sulmierzyce zajmuje powierzchnię 82,74 km², co stanowi ok. 10,29% powierzchni powiatu pajęczańskiego (803,77 km²) i 0,45% powierzchni województwa łódzkiego (18 218,96 km²). Gmina jest 7 – ą pod względem wielkości gminą w powiecie.

Gmina Sulmierzyce graniczy z następującymi gminami:

- Strzelce Wielkie (od strony południowej) – powiat pajęczański,
- Rzaśnia (od strony zachodniej) – powiat pajęczański,
- Pajęczno (od strony południowo – zachodniej) – powiat pajęczański,
- Kleszczów (od strony północnej) – powiat bełchatowski,
- Szczerców (od strony północnej) – powiat bełchatowski,
- Lgota Wielka (od strony wschodniej) – powiat radomszczański.

Położenie Gminy Sulmierzyce na tle Polski przedstawia poniższy rysunek:

Rysunek 1 Położenie Gminy Sulmierzyce na tle Polski

Siedzibą gminy jest miejscowość Sulmierzyce ($51^{\circ} 11' 00''$ N, $19^{\circ} 11' 31''$ E) położona w centralnej części gminy.

Gmina liczy 14 sołectw, w których skupione jest 27 miejscowości.

Tabela 1 Wykaz sołectw i miejscowości wchodzących w skład Gminy Sulmierzyce

Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa
Bieliki	Bieliki, Bieliki - Patyków
Bogumiłowice	Bogumiłowice,
Chorzenice	Chorzenice,
Dworszowice Pakoszowe	Dworszowice Pakoszowe,
Eligiów	Eligiów, Stanisławów, Dąbrówka, Ksawerów, Pogonka, Winek
Kodrań	Kodrań, Anielów
Kuźnica	Kuźnica, Nowa Wieś,
Łęczyska	Łęczyska, Markowizna
Marcinów	Marcinów, Marcinów Kąty, Marcinów Trzciniac
Piekary	Piekary
Sulmierzyce - Kolonia	Sulmierzyce – Kolonia, Dąbrowa, Filipowizna
Sulmierzyce - Wieś	Sulmierzyce - Wieś
Ostrołęka	Ostrołęka
Wola Wydrzyna	Wola Wydrzyna

Gmina Sulmierzyce jest typową gminą wiejską o charakterze rolniczo – przemysłowym z rozwiniętą funkcją obsługi rolnictwa. Powierzchnia użytków rolnych stanowi ok. 78% gruntów Gminy.

Przez teren Gminy Sulmierzyce nie przebiegają trasy dróg krajowych. Sieć drogową tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Sieć tę ocenia się jako wystarczającą. Podstawowe drogi w gminie to drogi powiatowe łączące Gminę Sulmierzyce z miejscowościami gmin sąsiednich.

Przez teren Gminy nie przebiega linia kolejowa. Najbliższa stacja kolejowa znajduje się w miejscowości Wistka w gminie Strzelce Wielkie.

Przez teren Gminy Sulmierzyce przepływa rzeka Krasówka, Krętka oraz jej dopływ Struga Sulmierzycka. Rzeka Krasówka jest największym lewym dopływem Widawki. Większość wód rzeki pochodzi z odwodnienia odkrywki Szczerców. Krasówka zaliczana jest do wód krainy ryb łososiowatych i lipienia.

II.1.2 Ludność

Gminę Sulmierzyce zamieszkuje 4 633 mieszkańców z czego najwięcej osób zamieszkuje w sołectwie Sulmierzyce – Kolonia (1000 osób) oraz Dworszowice Pakoszowe (623 osoby). W ogólnej liczbie mieszkańców gminy mężczyźni stanowią około 49,26%, zaś kobiety 50,74%.

Tabela 2 Liczba mieszkańców Gminy Sulmierzyce oraz poszczególnych sołectw Gminy Sulmierzyce w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców			
	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Gmina Sulmierzyce, w tym	4740	4718	4662	4633
<i>Kobiety</i>	2417	2313	2505	2351
<i>Mężczyźni</i>	2323	2405	2157	2282
Poszczególne sołectwa				
Bieliki	160	166	168	170
Bogumiłowice	322	307	302	304
Chorzenice	379	366	258	356
Dworszowice Pakoszowe	641	646	639	623
Eligiów	343	333	328	329
Kodrań	214	215	205	204
Kuźnica	180	174	173	172

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców			
	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Łęczyska	80	79	63	60
Marcinów	159	155	149	145
Ostrołęka	142	146	147	144
Piekary	283	291	283	288
Sulmierzyce	538	555	554	547
Sulmierzyce-Kolonia	987	980	994	1000
Wola Wydrzyna	312	305	299	291

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 55,99 mieszk./km², w tym: 28,41 kobiet/km² i 27,58 mężczyzn/km².

II.1.3 Środowisko przyrodnicze

Teren Gminy Sulmierzyce posiada mało urozmaiconą rzeźbę terenu określaną jako płaskorówniną (spadki do 1°). Obszar gminy charakteryzuje się niewielkimi deniwelacjami powierzchni terenu z nielicznymi wzniesieniami pochodzenia polodowcowego. Najwyższe wzniesienia na terenie gminy znajdują się w rejonie wsi: Dąbrowa (251,6 m.n.p.m.) - tj w południowej części gminy. Północna część gminy jest znacznie niższa - rzędne terenu wahają się w granicach 180 - 205 m.n.p.m.

Wśród osadów polodowcowych dominują piaski, gliny i żwiry stanowiące morenę denną. Na terenie gminy znajdują się bogate trzeciorzędowe złoża węgla brunatnego oraz kopalni towarzyszących ze złoża węgla brunatnego – „Pole Bełchatów” i „Pole Szczerców”. Charakterystycznymi formami lekko falistej równiny polodowcowej są: pagórki i wzgórza morenowe, doliny, wąwozy i wysoczyzny. W północnej części Gminy występują kompleksy leśne, które stanowią ok.16% powierzchni Gminy.

Na terenie Gminy znajdują się trzy piętra wodonośne: jurajskie, kredowe i czwartorzędowe. Obszar Gminy znajduje się w dorzeczu rzeki Warty i Widawki. Obszar gminy odwadniany jest przez rzekę Krasówkę, przepływającą przez północną część gminy w rejonie wsi Łęczyska, Kuźnica, Winek, oraz rzekę Krętkę przepływającą przez zachodnią część gminy, w rejonie wsi Dworszowice Pakoszowe, Bogumiłowice, Wola Wydrzyna. Rzeki te stanowiącą jakby oś hydrograficzną gminy.

Wody w tych ciekach nie odpowiadają normom czystości ze względu na przekroczenie miana Coli.

Rzeki przepływające przez gminę nie posiadają bogatej roślinności wodnej.

Z uwagi na to, iż teren Gminy został osuszony przez działalność odkrywkową węgla brunatnego oraz tereny eksploatacji pozostałych kopalni, zanikły wszystkie zbiorniki, cieki i oczka wodne. Istnieje jedynie zbiornik wodny we wsi Winek, który powstał dzięki wykorzystaniu wód z odwodnienia odkrywki Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Na terenie Gminy nie występuje zagrożenie powodziowe. Wody opadowe odbierane są przez istniejące ww. rzeki.

Pogoda, podobnie jak i w całej środkowej Polsce kształtuje się pod wpływem wiatrów zachodnich i południowo - zachodnich.

Klimat Gminy Sulmierzyce odznacza się podobnymi cechami, jak klimat środkowej Polski, kształtujący się pod wpływami Atlantyku. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7 °C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, najzimniejszym - luty. Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 400 – 500 mm. Opady są nierównomiernie rozłożone w poszczególnych miesiącach – największe natężenie opadów można zaobserwować jesienią i zimą, nieco mniejsze wiosną i latem. W ostatnich latach można zaobserwować wyraźny spadek opadów w miesiącach wiosennych i letnich.

Okres wegetacyjny jest wystarczający dla rozwoju większości roślin uprawnych i trwa ok. 210 - 220 dni.

Na terenie Gminy Sulmierzyce zalegają gleby różnego pochodzenia i składu mineralnego. Negatywną cechą tych gleb jest słabe lub okresowe uwilgotnienie oraz ich stosunkowo duża kwasowość. Dominują gleby V i VI klasy bonitacyjnej, które stanowią 57% wszystkich użytków rolnych.

Gmina Sulmierzyce nie wyróżnia się specjalnymi cechami florystycznymi. Tutejsze lasy, w przeważającej ilości sosnowe, nie są monotonne, gdyż występuje tu także: brzoza, dąb, olsza szara i wiele innych gatunków. Natomiast obszary piaszczyste porasta zwarta masa wrzosowisk, wśród których często występuje jałowiec. Podszycie lasów w zależności od gleb jest różne. Na glebach słabych, podszycie leśne stanowi uboga roślinność. Z runa leśnego największe znaczenie ma czarna jagoda.

Dużym problemem zarówno Gminy Sulmierzyce, jak i całego powiatu pajęczańskiego jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane emisją punktową zanieczyszczeń. W 2006 r. z zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie woj. łódzkiego wyemitowano ogółem 214 337 Mg zanieczyszczeń w tym 8 908 Mg pyłów i 205 429 Mg gazów. Wielkość emisji podstawowych zanieczyszczeń na terenie powiatu pajęczańskiego oraz woj. łódzkiego pochodzących przede wszystkim z procesów energetycznego spalania paliw oraz technologii przemysłowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3 Emisja zanieczyszczeń w powiecie pajęczańskim i województwie łódzkim

Wyszczególnienie	Emisja roczna (Mg/rok)			
	SO ₂	NO ₂	CO	PM10
pow. pajęczański	299,2	1 919,2	3 538,6	86,1
woj. łódzkie	135 273,7	52 403,8	17 751,3	8 433,3

Zródło: opracowanie własne na podstawie Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2015

Powiat pajęczański pod względem emisji punktowej tlenku węgla zajmuje drugie miejsce w województwie, natomiast trzecie pod względem emisji dwutlenku azotu.

Gmina Sulmierzyce znajduje się w polu oddziaływania elektrowni opalanej węglem brunatnym z odkrywki Bełchatów. Pomimo odsiarczania spalin, emisja dwutlenku siarki i tlenków azotu jest wysoka.

Na terenie Gminy, zgodnie z Uchwałą nr XXVI/134/2005 Rady Gminy w Sulmierzycach z dnia 4 listopada 2005 r. oraz Uchwałą nr X/61/2007 Rady Gminy w Sulmierzycach z dnia 26 października 2007 r., obowiązują następujące zasady w zakresie ochrony kształtowania środowiska przyrodniczego:

- ochrona ciągów ekologicznych związanych z występowaniem dolin rzecznych: Krasowej, Krętki, Strugi Sulmierzyckiej i cieków wodnych, poprzez ustanowienie zakazu zabudowy;
- ochrona lasów państwowych i prywatnych poprzez obowiązek prowadzenia zadań zachowawczych i pielęgnacyjnych, zakaz melioracji oraz zakaz zabudowy;
- zachowanie istniejącej zieleni wysokiej i w formie zadrzewień, występujących na poszczególnych terenach;
- pełna ochrona pozostałych istniejących terenów zielonych, w tym zieleni w ramach terenów zurbanizowanych, poprzez: wykluczenie lokalizacji zabudowy oraz zalecenie przeprowadzenia rewaloryzacji zabytkowych parków w Chorzenicach i Woli Wydrzynej;
- ochrona istniejących nasadzeń z zaleceniem nowych nasadzeń w ramach układu komunikacyjnego oraz dla osłony obiektów dysharmonijnych i agresywnych w krajobrazie sytuowanych w terenie aktywności gospodarczej;
- na terenach rolnych obowiązuje maksymalne zachowanie istniejącej sieci rowów w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania urządzeń melioracji i odbioru wód powierzchniowych;
- dla nieruchomości przyległych do wód powierzchniowych publicznych zabrania się grodzenia w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu.

II.1.4 Rys historyczny

W XIII w. tereny dzisiejszej gminy Sulmierzyce stanowiły Puszcę Radomszczańską. Z testamentu Bolesława Krzywoustego dowiadujemy się, że te rozległe, zalesione obszary wchodziły w skład Księstwa Łęczyckiego, którym po śmierci władcy wadała wdowa – Księżna Salomea.

Średniowiecze jest okresem, w którym powstają pierwsze osady. Są to: wsie szlacheckie oraz rycerskie, osady królewskie i młyńskie.

Powstają w tym czasie:

- Piekary - osada królewska,
- Bogumiłowice (1361r.) - wieś szlachecka,
- Sulmierzyce - wieś szlachecka,
- Wola Wydrzyna - wieś szlachecka,
- Chorzenice (1372r.) - wieś szlachecka,
- Dworszowice Pakoszowe - koniec XIV w.,
- Nowa Wieś i Kuźnica - wsie włościańskie,
- Łęczyska - Markowizna, Ostro wek, Dygudaj, Winek - osady młyńskie.

W źródłach pisanych Sulmierzyce wzmiankowane są jako wieś szlachecka. Pierwsza wzmianka nazwy osady pojawia się w źródłach w roku 1402 i dotyczy istniejącej już parafii Rzymsko - Katolickiej. Założycielem wsi najprawdopodobniej był szlachcic z rodu Ostojczyków, którzy byli w Sulmierzycach do roku 1470. Istnieje prawdopodobieństwo, że nazwa Sulmierzyce wywodzi się od imienia Sulmir – jednego z założycieli wsi.

Wieś Sulmierzyce rozłożyła się po obu stronach doliny w kształcie niecki na długości około 800 m, 1 km od dworu, z drogą położoną w środku wsi, znaną już w średniowieczu.

Wiek XVI jest okresem przemian, kształtuje się administracja, w miejsce księstw powstają województwa z wojewodą na czele jako władzą urzędniczą, tworzą się samorządy szlacheckie, powstają powiaty w miejsce kasztelani. W skład utworzonego województwa sieradzkiego wchodzi m.in. powiat radomszczański, w skład którego wchodzi gmina Sulmierzyce. Taki podział administracyjny trwa do pierwszych rozbiorów państwa.

Rozbiory Polski zdecydowały o tym, że województwo sieradzkie należało do Prus, tworząc tzw. prowincję pruską (Prusy Południowe). W tym czasie ulega zmianie administracja, województwa przemianowane są na departamenty, pozostawiając podział na powiaty. Podział taki trwa do 1809r.

W roku 1790 zostaje utworzona szkoła parafialna. W latach 1800 - 1814 do Sulmierzy przybywają Żydzi. W latach 1823 - 1841 zbudowana została bożnica, a obok niej mykwa. Pozostałością po istnieniu gminy żydowskiej na terenie gminy jest kirkut (cmentarz) w miejscowości Stanisławów.

W 1800 roku ma miejsce pożar drewnianej świątyni. W latach 1800 - 1806 w miejsce starej drewnianej świątyni zniszczonej wskutek pożaru zostaje wzniesiony obecny kościół, który w dniu 22 lipca 1934 r. od uderzenia pioruna ulega w części spaleni - spłonęły wtedy wieże, dach i sufit.

W 1815 r. Kongres Wiedeński tworzy Królestwo Polskie. Rok później zostaje przywrócony dawny podział administracyjny. Gmina Sulmierzyce należy do powiatu radomszczańskiego w obwodzie piotrkowskim w województwie kaliskim.

W 1827 roku dobra sulmierzyckie ulegają parcelacji, w wyniku, której powstają wsie: Filipowizna, Kodrań, Dąbrowa, Eligiów i Stanisławów.

W 1851r. miejscowość Sulmierzyce nawiedza pożar w wyniku którego spaliła się cała wieś.

W roku 1852 na parceli dworskiej został założony cmentarz grzebalny (obecnie ul. Strażacka).

Po Powstaniu Listopadowym rząd carski w miejsce województw tworzy gubernie pozostawiając obwody i powiaty jako organy władzy terenowej. Gmina Sulmierzyce podlega powiatowi radomszczańskiemu w obwodzie piotrkowskim, guberni warszawskiej.

Po wybuchu Powstania Styczniowego dokonuje się kolejny podział administracyjny, utworzona zostaje gubernia. Powiat radomszczański, w skład którego wchodzi gmina Sulmierzyce zostaje włączony do guberni piotrkowskiej. Taki podział administracyjny utrzymuje się do pierwszej wojny światowej. Podczas I wojny światowej królestwo polskie zostaje podzielone na dwie strefy: niemiecką i austriacką. Gmina Sulmierzyce znalazła się pod okupacją austriacką. Po uzyskaniu niepodległości Państwa Polskiego na podstawie ustawy z 1919 r. zostaje utworzone województwo łódzkie. Jednostką administracyjną najniższego rzędu jest gmina, a następnie powiat.

Kolejny podział administracyjny następuje podczas II wojny światowej. Kraj zostaje podzielony na dwie części: Generalną Gubernię i Warthegau (Kraj Warty) przyłączając go do III Rzeszy. Gmina Sulmierzyce znalazła się w Kraju Warty w powiecie wieluńskim. Po zakończeniu II wojny światowej następuje proces tworzenia nowego podziału administracyjnego i podziału władzy. W 1945 roku ulega parcelacji majątek w Chorzenicach - w obiektach mieszkalnych ma siedzibę Szkoła Podstawowa oraz ulega nacjonalizacji majątek w Woli Wydrzynej – zostaje utworzone Państwowe Gospodarstwo Rolne.

Lata okupacji to nie tylko lata eksterminacji mieszkańców, ale też rozkradanie mienia. Niemcy rabują wtedy dzwon „Jan” z dzwonnicy w Sulmierzycach, który ocalał podczas I wojny światowej ze względu na swój ciężar.

W latach 1945 - 1946 powstaje Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bogumiłowicach oraz Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Sulmierzycach. W 1947 roku powstaje Kółko Rolnicze w Sulmierzycach, a w roku 1950 powstaje Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Sulmierzycach.

W pierwszej połowie XX w. na terenie Gminy zorganizowane zostają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Sulmierzyce, Chorzenice, Bogumiłowice, Dworszowice Pakoszowe, Kuźnica.

W roku 1952 zostaje erygowana parafia Dworszowice Pakoszowe.

W roku 1954 zostają zniesione urzędy gminne, w ich miejsce powstają gromadzkie rady narodowe. Na terenie obecnej gminy Sulmierzyce powstają gromadzkie rady narodowe w: Chorzenicach, Bogumiłowicach, Sulmierzycach i Dworszowicach Pakoszowych.

Z dniem 01 stycznia 1956 roku powstaje powiat pajęczański w skład, którego wchodzi w/w gromady.

W latach 60 - tych XX w. następuje elektryfikacja miejscowości gminy Sulmierzyce oraz rozpoczyna się budowa Szkoły Podstawowej w Sulmierzycach i Dworszowicach Pakoszowych.

W latach 1972 - 1975 przeprowadzone zostają kolejne reformy administracji. Reaktywowano gminy, utworzono województwo piotrkowskie w skład którego weszła gmina Sulmierzyce.

W latach 1970 - 1980 następuje budowa wodociągów na terenie gminy Sulmierzyce.

Z dniem 01 stycznia 1999 roku następuje nowy podział administracyjny, utworzone zostają nowe województwa oraz powiaty. Gmina Sulmierzyce wchodzi w skład powiatu pajęczańskiego województwa łódzkiego.

W obecnym kształcie gmina Sulmierzyce została powołana uchwałą Nr 19/100/72 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi z dniem 01 stycznia 1973 roku i wchodziła ona w skład powiatu pajęczańskiego.

Miejscowość gminna – Sulmierzyce – zachowała swój układ przestrzenny miasteczka z prostokątnym rynkiem i dominantą przestrzenną kościoła. Sieć dróg zbiega się tu promieniście, świadcząc o dawności układu komunikacyjnego.

II.1.5 Rys kulturowy

Działalność w zakresie upowszechniania kultury prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Sulmierzycach.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sulmierzycach powstała w latach 60-tych i obecnie mieści się w budynku przy ulicy Strażackiej 2.

Na koniec 2008 roku księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Sulmierzycach liczył 13702 woluminów. Poza tym biblioteka prenumeruje czasopisma. W 2008 roku zarejestrowało się 583 czytelników. Największą grupą czytelników stanowią uczniowie oraz dorośli w wieku 25-44 lata.

W 2008 roku łącznie wypożyczono 8443 książki (aż 2608 więcej niż w roku 2007). Poza tym 366 odwiedzających korzystało na miejscu z różnego rodzaju encyklopedii, słowników, map czy atlasów.

Biblioteka prowadzi również działalność kulturalno-oświatową. Odbywają się w niej wystawy np.: haftu krzyżakowego czy obrazów artysty z gminy Sulmierzyce. Odbywają się też różne akcje jak np.: „Cała Polska czyta dzieciom – Sulmierzyce też”, „Książka przyjacielem człowieka. Dlaczego warto czytać książki”.

W bibliotece funkcjonuje również czytelnia internetowa wyposażona w 3 komputery.

Oprócz biblioteki gminnej w każdej ze szkół mieści się biblioteka szkolna.

W roku 2008 na terenie Gminy Sulmierzyce zorganizowano następujące imprezy kulturowe:

- w miesiącu czerwcu została zorganizowana impreza plenerowa - festyn dla mieszkańców gminy Sulmierzyce,
- w miesiącu sierpniu odbyła się uroczystość 65 - lecia powstania Ochotniczej Straży Pożarnej w Dworszowicach Pakoszowych.

II.2 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Gospodarowanie przestrzenią w gminie opiera się na miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

II.2.1 Infrastruktura techniczna

Infrastruktura techniczna jest tym elementem w układzie gminy, który spaja wszystkie inne jego składniki w całość. W jej skład wchodzi zarówno wszelkiego rodzaju sieci uzbrojenia terenu, jak również stan układu komunikacyjnego.

Drogi

Gmina Sulmierzyce ma dobrą dostępność komunikacyjną i dogodne połączenie z całym krajem. Podstawowy układ drogowy Gminy Sulmierzyce stanowią drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez teren Gminy Sulmierzyce nie przebiegają trasy dróg krajowych. W zakresie powiązań wewnątrzgminnych istniejąca sieć dróg jest wystarczająca. Wszystkie wsie są obsługiwane komunikacyjnie – mają połączenia z siedzibą gminy oraz dogodne połączenia między sobą. Wszystkie odcinki dróg wojewódzkich i powiatowych posiadają nawierzchnię twardą ulepszoną najczęściej bitumiczną. Nie wszystkie jednak te drogi są w dobrym stanie technicznym. Generalnie w obecnym stanie większość dróg wymaga przebudowy modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i wzmocnienia nawierzchni. Podstawowe drogi w gminie stanowią drogi powiatowe łączące Gminę Sulmierzyce z miejscowościami gmin sąsiednich.

Poprzez układ wymienionych dróg możliwy jest dojazd z Gminy Sulmierzyce do największych miast w regionie: Radomska, Bełchatowa, Piotrkowa Trybunalskiego. Z tych miast możliwy jest dojazd

drogami wojewódzkimi i krajowymi do Gdańska, Warszawy, Wrocławia, Łasku, Częstochowy i Katowic.

Sieć dróg w gminie przedstawia się następująco:

- Drogi wojewódzkie – 3,8 km,
- Drogi powiatowe – 34,5 km,
- Drogi gminne – 38,6 km.

Pozostałe drogi to drogi lokalne i transportu rolnego.

Drogi wojewódzkie:

- droga wojewódzka nr 483 – Łask – Szczerców – Nowa Brzeźnica - Częstochowa.

Drogi powiatowe:

- droga powiatowa nr 1500E - Piotrków Tryb. – Kalisko - Sulmierzyce - Pajęczno,
- droga powiatowa nr 1900E – Chorzenice - Łękińsko,
- droga powiatowa nr 1901E - Żłobnica - Sulmierzyce - Dębowiec,
- droga powiatowa nr 3507E - Biała – Bogumiłowice - Piekary,
- droga powiatowa nr 3509E – Sulmierzyce – Brudzice - Dobryszycy,
- droga powiatowa nr 3947E - Radomsko – Sulmierzyce.

Drogi gminne:

- droga gminna nr 101088E - (Parchliny) gr. gm. Szczerców - Leśna Niwa - Kuźnica o dł.- 7,8 km,
- droga gminna nr 109208E - (Rekle) gr. gm. Rzaśnia- Dworszowice Pakoszowe o dł.- 1 km,
- droga gminna nr 109217E - (Dąbrowa) gr. gm. Rzaśnia - Dworszowice Pakoszowe i gr. gm. Strzelce Wielkie (Antonina) o dł.- 2,7 km,
- droga gminna nr 109251E - Kolonia Sulmierzyce - Kodrań o dł - 2,3 km,
- droga gminna nr 109252E - Wola Wydrzyna - Nowa Wieś - Eligiów o dł. - 7,5 km,
- droga gminna nr 109253E - Nowa Wieś - Sulmierzyce - Dąbrowa - gr.gm. Strzelce Wielkie (Zamoście) o dł. - 5,6 km,
- droga gminna nr 109254E- Stanisławów - Lesisko - Eligiów - gr.gm. Kleszczów (Dębina) o dł. - 3,1 km,
- droga gminna nr 109255E - Dąbrówka - Kodrań - gr. gm. Kleszczów (Żłobnica) o dł. - 2,2 km,
- droga gminna nr 109256E – Sulmierzyce - Dąbrowa - gr. gm. Strzelce Wielkie (Strzelce Wielkie) o dł. - 2,1 km,
- droga gminna nr 109257E - Chorzenice - gr. gm. Lgota Wielka (Krzywanice) o dł. - 2,1 km,
- droga gminna nr 112303E - (Dąbrówka) gr. gm. Lgota Wielka - Kolonia Kąty – Trzciniac – Marcinów o dł. - 2,2 km.

Na terenie Gminy znajduje się jeden obiekt mostowy w miejscowości Bogumiłowice przy drodze wojewódzkiej nr 483 relacji Łask – Szczerców - Nowa Brzeźnica - Częstochowa. Stan techniczny obiektu jest niezadowolający i wymaga przebudowy.

Lokalny transport zbiorowy na terenie Gminy nie występuje.

Przez teren Gminy przebiega ścieżka rowerowa o długości 670 mb. Przebiega ona przez miejscowość Sulmierzyce wzdłuż ul. Krasickiego (przy drodze powiatowej Nr 1500 E - Piotrków Tryb.-Kalisko- Sulmierzyce – Pajęczno).

W miejscowości Winek powstał duży retencyjno - osadowy zbiornik wodny z zaporą wodną. Planowane jest stworzenie bazy turystyczno - rekreacyjnej i budowa ścieżki rowerowej Sulmierzyce - Winek o długości ok. 4 km.

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Sulmierzyce jest zwodociągowana w 100%. Długość linii wodociągowej na terenie Gminy Sulmierzyce wynosi ogółem 101,5 km oraz 44,4 km przyłączy wodociągowych. Na linii wodociągowej jest zainstalowanych ok. 300 hydrantów ppoż. Sieć została wybudowana w latach 70 – tych przez Kopalnię Węgla Brunatnego Bełchatów w ramach naprawy szkód górniczych i przebiega przez wszystkie większe miejscowości.

Zaopatrzenie Gminy w wodę na cele bytowe, gospodarcze i przeciwpożarowe bazuje na systemie wodociągów zbiorowych, opartych o zasoby wód podziemnych.

Gmina posiada dwa ujęcia wody :

- ujęcie głębinowe i stacja wodociągowa „Sulmierzyce” (ogółem ok. 45,9 km sieci i 26,4 km przyłączy) – na ujęciu tym pracują trzy studnie o głębokości 130 m, 126 m, 126 m. Wydobywana woda poddawana jest procesom odżelazienia.
- ujęcie głębinowe i stacja wodociągowa „Dąbrówka” (sieć 55,6 km oraz ok. 18 km przyłączy) – na ujęciu tym pracują dwie studnie o głębokości 105 m i 115 m.

W 2008 r. ujęcie wody „Sulmierzyce” dostarczało wodę do 840 posesji (ok. 2900 osób) w miejscowościach Sulmierzyce, Dąbrowa, Piekary, Ostrołęka, Dworszowice Pakoszowe, Kodrań, Anielów, Chorzenice. Ujęcie „Dąbrówka” dostarczało wodę do 600 posesji (ok. 1733 osoby) w miejscowości Dąbrówka, Stanisławów, Eligiów, Winek, Nowa Wieś, Kuźnica, Markowizna, Łęczyska, Bogumiłowice. Ogółem do wodociągu podłączonych jest 1440 -1460 posesji.

Ujęcie „Wiewiórow” w gminie Lgota Wielka dostarcza wodę poprzez zakup wody dla wsi Patyków i Marcinów.

Tabela 4 Produkcja wody na ujęciach w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Produkcja wody na ujęciach	407 tyś m ³	400 tyś m ³	325 tyś m ³	357,3 tyś m ³

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

W roku 2008 ujęcie wody „Sulmierzyce” wyprodukowało 206,6 tyś m³ wody (średnia dobową produkcją wyniosła ok. 566 m³), natomiast ujęcie wody „Dąbrówka” wyprodukowało 157,7 tyś m³ wody (średnia dobową produkcją wyniosła ok. 420 m³)

Przeprowadzane analizy wody przez Powiatową Stację Sanitarno – Epidemiologiczną w Pajęcznie wykazują, że woda z ujęć odpowiada warunkom higieniczno – sanitarnym, a więc jest zdatna do spożycia.

Wodociąg połączony jest z sąsiednimi gminami tj. Lgota Wielka, Rzaśnia, Strzelce Wielkie, Kleszczów. W sytuacjach awaryjnych woda dostarczana jest właśnie z wodociągów gmin sąsiednich.

Stan sieci wodociągowej określany jest jako dobry. Aktualny stan zasobów wód głębinowych i wydajność ujęć zaspokaja potrzeby mieszkańców.

Odprowadzanie i neutralizacja ścieków oraz gospodarka odpadami

W 2001 r. została oddana do użytku mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Sulmierzycach o przepustowości 220 m³/dobę. Od 2000 r. do 2008 r. wybudowano 22,5 km sieci sanitarnych (kolektorów), 681 przyłączy w miejscowościach Sulmierzyce, Dąbrowa, Chorzenice, Marcinów, Bieliki, w tym w latach 2005 – 2008 wybudowano 13 km sieci i 240 szt. przyłączy. Z powyższych miejscowości oczyszczalnia odbiera 150 m³ ścieków na dobę.

Gospodarka ściekami bytowymi w pozostałych miejscowościach Gminy Sulmierzyce odbywa się poprzez odprowadzenie ścieków do szczelnych, bezodpływowych szamb przydomowych, które są opróżniane przez firmy prywatne i przewożone do punktu zlewnego w istniejącej oczyszczalni w Sulmierzycach. Kanalizacja indywidualna i lokalna dopuszcza realizację przydomowych oczyszczalni ścieków, budowanych indywidualnie lub z udziałem środków gminnych. Oczyszczone w ten sposób ścieki mogą być odprowadzane przez rozsączkowanie do ziemi lub do cieków naturalnych o ciągłym przepływie.

Ścieki gospodarcze zagospodarowane są przez gospodarstwa na własnych gruntach i generalnie nie stanowią zagrożenia dla środowiska. Istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego stanowią zbiorniki z gnojowicą.

Aktualnie, na terenie Gminy, nie funkcjonuje zintegrowany system gospodarki odpadami komunalnymi. Usługi wywozu odpadów stałych dla mieszkańców gminy i zakładów pracy świadczą firmy prywatne, które uzyskały zezwolenia na prowadzenie tej działalności na terenie gminy. Podmioty te wykonują usługi na podstawie umów cywilnych zawieranych z właścicielami (zarządcami) nieruchomości.

Na terenie gminy nie występują czynne wysypiska śmieci. Najbliższe składowisko znajduje się w miejscowości Dylów (gmina Pajęczno).

Gospodarka odpadami na terenie gminy polega przede wszystkim na odbiorze przez specjalistyczne firmy wywozowe odpadów komunalnych, dzięki czemu na terenie Gminy nie występują „dzikie” wysypiska śmieci.

Do przedsiębiorstw świadczących usługi w zakresie wywozu odpadów należą:

- " Eko - Region" Sp. z o.o. w Bełchatowie,
- „Remondis" Sp. z o.o. w Częstochowie Oddział w Radomsku.

Zebrane odpady komunalne przekazywane są na składowisko odpadów komunalnych zlokalizowane w Dylowie „A”.

Tabela 5 Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Ilość odpadów	1104,05 Mg	1150,00 Mg	1150,00 Mg	1200,00 Mg

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Sulmierzyce nie posiada lokalnej sieci gazowej. W chwili obecnej mieszkańcy zaopatrują się w gaz w systemie indywidualnym tj. ze zbiorników gazu płynnego lokalizowanych bezpośrednio u odbiorcy bądź butli, których dystrybucja opiera się na prywatnych punktach sprzedaży.

Na terenie gminy znajdują się dwie stacje paliw oraz dwa punkty dystrybucji gazu w miejscowości Sulmierzyce i w Ostrołęce.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Sulmierzyce nie ma sieci ciepłowniczej. Do celów technologicznych, grzewczych i ciepłej wody użytkowej zaopatrzenie w ciepło odbywa się w systemie rozproszonym w oparciu o źródła lokalne (kotłownie, paleniska domowe) z wykorzystaniem różnych nośników energii (paliwa stałe i płynne). Mieszkańcy Gminy korzystają zatem z własnych systemów grzewczych. Są to najczęściej piece CO na paliwa stałe tj. węgiel, miał i koks lub drewno. Z uwagi na ochronę środowiska należy podjąć działania zmierzające do modernizacji kotłowni i przejścia na paliwa płynne (olej opalowy i gaz) lub biomasę.

Sieć energetyczna

Cala gmina Sulmierzyce jest zelektryfikowana. Sieć średniego napięcia zasilająca obszar gminy składająca się głównie z linii napowietrznych 15 kV oraz stacji transformatorowych słupowych powiązana jest ze stacją transformatorową „Wistka” – głównym punktem zasilania 110/15 kV znajdującym się na terenie gminy. Istniejący system zasilania w energię elektryczną zaspokaja potrzeby w zakresie odbiorów oświetleniowych, sprzętu gospodarstw domowych i rolniczych, urządzeń technologicznych.

Istniejący system zasilania gminy powinien być zmodernizowany głównie w zakresie linii niskiego napięcia oraz stacji transformatorowych 15/04 kV z zasilającymi je liniami odgałęzonymi w celu zaspokojenia perspektywicznych potrzeb elektroenergetycznych na poziomie lokalnym poszczególnych wsi.

Łączność

Dynamiczny rozwój telekomunikacji w ostatnich latach spowodował, iż zdecydowana większość mieszkańców gminy ma dostęp do tego rodzaju usług. Sieć telekomunikacyjna pokrywa teren całej gminy. Zaopatrzenie w łącza telefoniczne realizowane jest w oparciu o telefonię przewodową i bezprzewodową. Wszyscy mieszkańcy Gminy Sulmierzyce posiadają możliwość podłączenia do systemu telefonii stacjonarnej. W miejscowości Dąbrowa i Sulmierzyce są stacje telefonii Komórkowej. Rozmieszczone maszty antenowe pozwalają w sposób bezkolizyjny na korzystanie również z telefonii komórkowej.

Występuje ciągle rozbudowująca się sieć internetowa.

Na terenie Gminy, w miejscowości Sulmierzyce, znajduje się placówka Poczty Polskiej.

II.2.2 Własności nieruchomości

Na ogólna powierzchnię Gminy Sulmierzyce składają się grunty:

- Własności Rolnej Skarbu Państwa - 121 ha
- Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe - 732 ha
- Skarbu Państwa, spółek - 460 ha, w tym Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A. z/s

Rogowiec - 203,00 ha

- gminy i zw. między gminnych - 56 ha
- osób fizycznych - 6133 ha
- Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych -570 ha
- Kościołów -13 ha
- Wspólnot Gruntowych - 42 ha
- Spółek Prawa Handlowego - 99 ha
- Partii Politycznych i Stowarzyszeń -13 ha

Stanowi to powierzchnię 8239 ha, a doliczając powierzchnię wyrównawczą 33 ha - 8272 ha.

Własność Gminy (uregulowany stan prawny - urządzone księgi wieczyste dla niżej wymienionych gruntów na których znajdują się niżej wymienione obiekty) stanowią obszary:

- Sulmierzyce - 11,78 ha
- Piekary - 0,27 ha
- Bogumiłowice - 1,29 ha
- Dąbrowa - 0,40 ha
- Dworszowice Pakoszowe - 3,23 ha
- Dąbrówka - 0,49 ha
- Eligiów - 0,49 ha
- Kuźnica - 1,98 ha
- Wola Wydrzyna - 1,09 ha
- Ostrolęka - 0,04 ha
- Nowa Wieś - 3,22 ha
- Bieliki - 1,05 ha

Własność Gminy stanowią: budynek administracyjny, Szkoły - Szkoła Podstawowa w Dworszowicach Pakoszowych i Bogumiłowicach, Zespół Szkolno - Gimnazjalny w Sulmierzycach

Przedszkole w Sulmierzycach, oczyszczalnia ścieków w Sulmierzycach, hydrofornia w Dąbrówce i Sulmierzycach, Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminna Biblioteka Publiczna, budynki mieszkalne, w tym Dom Nauczyciela w Sulmierzycach i Dworszowicach Pakoszowych, budynki po byłych szkołach w Woli Wydrzynej, Eligiowie, Kuźnicy i Bielikach oraz budynek po byłym Ośrodku Zdrowia w Bogumiłowicach.

W trakcie regulowania stanu prawnego są drogi gminne i drogi wewnętrzne stanowiące powierzchnię 131,25 ha.

Na terenie gminy nie działają spółdzielnie mieszkaniowe. W Gminie nie występują tereny przemysłowe ani też inwestycyjne.

II.2.3 Stan obiektów dziedzictwa kulturowego

Na terenie gminy Sulmierzyce zlokalizowane są następujące obiekty wciągnięte do rejestru zabytków:

- dwór obronny – lamus (pierwotnie dwór, później lamus) z I poł. XVII w. w ramach zespołu dworsko – parkowego w Chorzenicach, nr rej.: 994-XVI-5 z 3.05.1960 oraz 247 z 29.08.1967,
- dwór z I poł. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego w Chorzenicach, nr rej.: 642 z 29.08.1967,
- oranżeria z I poł. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego w Chorzenicach, nr rej.: 643 z 29.08.1967,
- park dworski z XVIII/XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego w Chorzenicach, nr rej.: 644 z 29.08.1967,
- dwór z XVIII/XIX w. w Woli Wydrzynej, nr rej.: 995-XVI-6 z 9.05.1960,
- oficyna w ramach zespołu dworsko – parkowego w Woli Wydrzynej, nr rej.: 996-XVI-7 z 9.05.1960,
- park pałacowy z XVIII/XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego w Woli Wydrzynej, nr rej.: 328 z 31.08.1983 i z 29.12.1995.

Usytuowany pośrodku wsi zespół dworski w Chorzenicach znajduje się w parku, z relikdami systemu wodnego, jak sadzawki i kanały. Początki dziejów wsi sięgają 1372 roku. Właścicielami wsi byli: Barbara lub Anna Chorzeńska, Piotr Chorzeński herbu Starykoń, Wincenty Lewieki i jego żona Franciszka Gałczyńska, Walenty Dębicki i jego żona Marianna ze Skąpskich, Stanisław Kobierzycki, Faustyna Pstrokońska, ostatni właściciele Kobyleccy. Stary dwór zbudowany został przed rokiem 1655. Jest to częściowo podpiwniczony, dwukondygnacyjny budynek zbudowany na planie prostokąta. O obronnych walorach dworu decydują grube mury. Budynek pierwotnie stał wśród mokradeł, oraz posiadał ograniczoną liczbę otworów wejściowych. Z zespołem dworskim sąsiaduje gorzelnia wybudowana w roku 1886, która funkcjonuje do chwili obecnej i stanowi własność prywatną.

Dwór w wieku XIX przestał pełnić funkcję mieszkalną, a przemianowany został na lamus. Zamurowano niektóre okna, oraz go przebudowano. Stało się to za sprawą powstania obok nowego dworu.

Obok dworu znajduje się kopiec, na którym prawdopodobnie stała w średniowieczu, lub we wczesnym okresie nowożytnym obronna wieża mieszkalna.

Rysunek 2 „Nowy” dwór w Chorzenicach

Na skraju wsi Wola Wydrzyna w rozległym parku starodrzewia znajdują się pozostałości neoklasycystycznego murowanego pałacu zbudowanego w połowie XIX w. na miejscu dawnej rezydencji dworskiej. Pałac jest piętrowy, zbudowany na planie prostokąta. Od frontu budynek zdobi portyk z czterema kolumnami. Od strony parku znajduje się jeszcze taras wsparty na kolumnach.

Właścicielami majątku byli: Wolski, następnie rodzina Walewskich herbu srebrna kolumna. Ostatni właściciele to Pleszczyńscy.

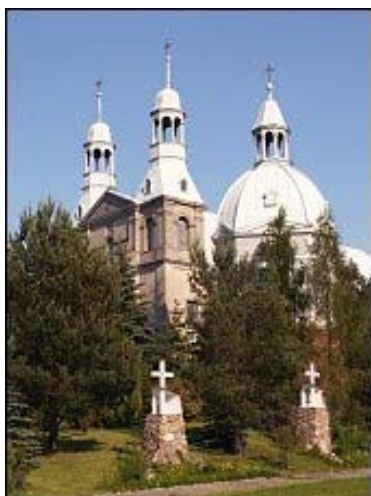
Pałac w czasach minionej epoki pełnił różne funkcje. Znajdowała się tu szkoła, przedszkole, a nawet mieszkania prywatne. Podobno też były tu biura i budynek pełnił rolę administracyjną.

Rysunek 3 Ruina pałacu w Woli Wydrzynej

W miejscowości Sulmierzyce jednym z najciekawszych obiektów, pod względem turystycznym, jest murowany kościół św. Erazma w Sulmierzycach, który powstał w 1806 r. Pierwotny drewniany kościół parafialny Św. Jadwigi z XVI wieku spalił się w 1800 r. Nowa, murowana w stylu klasycystycznym świątynia wzniesiona została z funduszy właściciela Sulmierzyc Gabriela Turskiego w latach 1800-06. W latach 1884 - 1885 zostały dobudowane nawy boczne oraz wieże. W roku 1934 kościół ulega zniszczeniu w pożarze od uderzenia pioruna - spłonęły wieże, dach oraz sufit nad nawą. W okresie okupacji kościół był zamknięty i obrabowany. Po zakończeniu wojny został odnowiony i wyposażony. W roku 1953 ufundowany został marmurowy ołtarz N.M.P. Skaplerznej.

Dominantę trójdzielnej fasady kościoła stanowią klasycystyczny portyk i tympanon. Po bokach świątyni stoją wieże.

Rysunek 4 Kościół św. Erazma

We wnętrzu kościoła znajdują się 3 ołtarze - dwa z XVII i XVIII w. oraz klasycystyczny obraz „Przemienienie Pańskie” autorstwa Wojciecha Gersona. Najcenniejszym obrazem była w kościele „Madonna z Dzieciątkiem” nieznanego malarza ze szkoły Łukasza Cranacha. W okolicy cieszył się on wielkim kultem, planowana była nawet koronacja. Niestety – obraz został skradziony w nocy z 16 na 17 października 1995 r. Jego dalsze losy są nieznane. Obecnie we wnętrzu znajduje się kopia obrazu „Madonny z dzieciątkiem”. We wnętrzu znajdują się drewniane, barokowe ławki kolatorskie z wysokimi zapleckami z XVII stulecia.

Na terenie przykościelnym znajduje się dzwonnica z nowym dzwonem „Maryja Sulmierzycka” oraz kamienne tablice „Drogi Krzyżowej”. Przed budynkiem plebanii zbudowanej w latach 1968 - 1971 stoi na cokole Ś w. Jan Nepomucena, rzeźba w drzewie z XIX w.

Świątynia pełni funkcję Sanktuarium Matki Boskiej Sulmierzyckiej.

Uchwałą nr XXVI/134/2005 Rady Gminy w Sulmierzycach z dnia 4 listopada 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce ustalono ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków poprzez wyróżnienie obiektów objętych formami ochrony na mocy obowiązujących przepisów budynków wciągniętych do ewidencji zabytków:

Tabela 6 Lista obiektów wciągniętych do ewidencji zabytków

Obiekty wciągnięte do ewidencji zabytków	Miejscowość
Układ przestrzenny wsi z 1361 r.	Bogumiłowice
Układ przestrzenny wsi z 1372 r.	Chorzenice
Układ przestrzenny wsi	Dworszowice Pakoszowe
Układ przestrzenny wsi z 1367 r.	Piekary
Układ przestrzenny wsi	Sulmierzyce
Czworak z II poł. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Gorzelnia z 1886 r. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Magazyn z 1886 r. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Obora z ok. 1886 r. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Ogrodzenie z IV ćw. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Zespół dworski z XVI – XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Chorzenice
Chałupa z 1920 – 1923 r.	Chorzenice
Cmentarz rzymsko katolicki z XX w.	Dworszowice Pakoszowe
Chałupa z ok. 1863 r.	Piekary
Chałupa sprzed 1900 r.	Piekary
Cmentarz żydowski z II poł. XIX w.	Stanisławów
Cmentarz rzymsko – katolicki z II poł. XIX w.	Sulmierzyce
Dzwonnica z ok. 1860 r. na terenie kościoła p.w. św. Erazma	Sulmierzyce
Kościół parafialny rzymsko – katolicki p.w. św. Erazma z 1800 – 1806 r.	Sulmierzyce
Olejarnia z 1937 r.	Sulmierzyce
Spichlerz z III ćw. XIX w. na terenie kościoła p.w. św. Erazma	Sulmierzyce
Tartak z 1936 r.	Sulmierzyce
Zespół kościelny z 1800 – 1875 kościoła p.w. św. Erazma	Sulmierzyce
Dom z ok. 1830 r.	Sulmierzyce
Urząd z ok. 1900 r.	Sulmierzyce
Chałupa z 1919 r.	Sulmierzyce
Chałupa z 1910 r.	Sulmierzyce
Dom z 1906 r.	Sulmierzyce
Chałupa z oborą z 1922 r.	Sulmierzyce
Gorzelnia z kon. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Wola Wydrzyna
Obora podworska z kon. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Wola Wydrzyna
Obora podworska z kon. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Wola Wydrzyna
Spichlerz z kon. XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Wola Wydrzyna
Zespół dworski z XIX w. w ramach zespołu dworsko – parkowego	Wola Wydrzyna

Opisane powyżej obiekty dziedzictwa kulturowego znajdują się pod stałym nadzorem osób i instytucji je użytkujących. Stan obiektów jest bardzo zróżnicowany: od złego, bardzo zdewastowanego, poprzez średni, ale wymagający wielu prac remontowych poprawiających stan techniczny, użytkowanie i estetykę do stanu prawie dobrego, gdzie obiekty są ciągle troskliwie remontowane i odnawiane.

Zły stan techniczny niektórych obiektów pogarsza się w szybkim tempie, gdyż obiekty te nie są właściwie zabezpieczone przed wilgocią, złymi warunkami atmosferycznymi czy wandalizmem. Brak działań wynika przede wszystkim z braku środków finansowych na rewaloryzację czy konserwację oraz z niewystarczającej współpracy między jednostkami publicznymi a sektorem prywatnym. Należy jednak pamiętać, że zaniechanie działań konserwatorskich może doprowadzić do całkowitego zrujnowania obiektów.

Na terenie gminy Sulmierzyce występują następujące pomniki przyrody:

- Chorzenice - na terenie dworsko - parkowego występują dwa jesiony wyniosłe i klon pospolity,
- Dygudaj - cztery dęby szypułkowe (jeden z nich nosi nazwę „Napoleonowicz”).

II.2.4 Uwarunkowania ochrony środowiska

Na obszarze gminy odbywa się obecnie eksploatacja surowców w ramach czterech obszarów górniczych:

- obszar i teren górniczy „Bogumiłowice
- obszar i teren górniczy „Marcinów"
- obszar i teren górniczy „Eligiów"
- obszar i teren górniczy „Pole Szczerców"

Zakończono eksploatację złóż piasku ze żwirem „Filipowizna", teren znajduje się obecnie w trakcie rekultywacji, podobnie jak część wyrobiska w Bogumiłowicach na dz. ew. 260/2 (rekultywacja w kierunku leśnym). Zaniechano również eksploatację złoża „Dąbrówka „(w dniu 31 grudnia 2005 r.).

Gmina znajduje się w polu oddziaływania największej w Europie elektrowni ciepłej w Bełchatowie - opalanej węglem brunatnym z pobliskiej odkrywki Bełchatów. Wielkość redukcji emisji dwutlenku siarki w Elektrowni w wyniku odsiarczania spalin wzrosła ponad dwukrotnie, niemniej jednak nadal emisja dwutlenku siarki oraz tlenków azotów pochodząca z Elektrowni jest bardzo wysoka.

Badania chemizmu opadów atmosferycznych na terenie powiatu pajęczańskiego w 2002 r. wykazały wysokie ładunki ołowiu i kadmu (jedne z najwyższych wartości w województwie łódzkim).

Nie występują tereny narażone na niebezpieczeństwo powodzi, wpływ na to ma m.in. położenie omawianego obszaru w strefie leja depresyjnego „Pola Bełchatów".

II.3 SFERA SPOŁECZNA

II.3.1 Sytuacja demograficzna i społeczna

Gmina Sulmierzyce liczy 4 633 mieszkańców z czego najwięcej osób zamieszkuje w sołectwie Sulmierzyce – Kolonia (1000 osób) oraz Dworszowice Pakoszowe (623 osoby). W ogólnej liczbie mieszkańców gminy mężczyźni stanowią około 49,26%, zaś kobiety 50,74%.

Liczba mieszkańców w gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008 sukcesywnie malała. Głównym powodem jest brak perspektyw rozwoju przemysłu. Spadek ten był również wynikiem migracji mieszkańców oraz ujemnego przyrostu naturalnego. W roku 2008 liczba mieszkańców gminy kształtowała się na poziomie 4 633 osoby i w porównaniu do roku poprzedniego spadła o 29 osoby. Gęstość zaludnienia gminy Sulmierzyce w 2008 r. wynosiła 55,99 osób/km².

Tabela 7 Liczba mieszkańców Gminy Sulmierzyce oraz poszczególnych sołectw Gminy w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców							
	31.12.2005		31.12.2006		31.12.2007		31.12.2008	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Gmina Sulmierzyce	4740	2417	4718	2313	4662	2505	4633	2351
Poszczególne sołectwa								
Bieliki	160	76	166	78	168	78	170	80
Bogumiłowice	322	149	307	150	302	151	304	153
Chorzenice	379	173	366	174	258	175	356	175
Dworszowice Pakoszowe	641	193	646	295	639	297	623	300
Eligiów	343	173	333	173	328	174	329	176
Kodrań	214	100	215	101	205	102	204	102
Kuźnica	180	87	174	87	173	88	172	90
Łęczyska	80	27	79	27	63	27	60	27
Marcinów	159	72	155	73	149	73	145	73
Ostrołęka	142	72	146	72	147	72	144	74
Piekary	283	150	291	151	283	152	288	154
Sulmierzyce	538	357	555	279	554	365	547	282
Sulmierzyce-Kolonia	987	541	980	505	994	547	1000	513
Wola Wydrzyna	312	147	305	148	299	204	291	152
Ludność na 1 km²	57,29	29,21	57,02	27,96	56,35	30,28	55,99	28,41
Kobiety na 100 mężczyzn	104,05	-	96,17	-	116,13	-	103,02	-

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

W 2008 r. gmina Sulmierzyce liczyła 4 633 osób, w tym:

- w wieku przedprodukcyjnym (18 lat i mniej) – 19,96% ogólnej liczby mieszkańców,
- w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 19 – 65 lat, kobiety w wieku 19 – 60 lat) – 61,69% ogólnej liczby mieszkańców,
- w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku powyżej 65 lat, kobiety w wieku powyżej 60 lat) – 18,35% ogólnej liczby mieszkańców.

Tabela 8 Struktura ludności Gminy Sulmierzyce w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie	W wieku:		
	przedprodukcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
2005 r.			
Ogółem	1038	2759	943
Mężczyźni	516	1506	330
Kobiety	522	1253	613
2006 r.			
Ogółem	994	2815	909
Mężczyźni	494	1536	317
Kobiety	500	1279	592
2007 r.			
Ogółem	962	2820	880
Mężczyźni	479	1545	278
Kobiety	483	1275	602
2008 r.			
Ogółem	925	2858	850
Mężczyźni	457	1286	261
Kobiety	468	1572	589

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Struktura ludności Gminy Sulmierzyce charakteryzuje się spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz wzrostem ludności w wieku produkcyjnym.

Według struktury wieku, największy odsetek ludności gminy Sulmierzyce stanowi społeczeństwo w wieku 70 lat i więcej (ok. 10% ogółu ludności). Dużą grupę stanowi ludność w wieku 30-34 lat (ok. 8% ogółu ludności) oraz w wieku 50-54 lat (ok. 8% ogółu ludności). Najmniej liczną grupę stanowią mieszkańcy w wieku 0-4 lat (ok. 4 % ogółu ludności), w wieku 5-9 lat (ok. 4% ogółu ludności) oraz w wieku 65-69 lat (ok. 5% ogółu ludności).

Saldo migracji mieszkańców gminy Sulmierzyce w roku 2005 było ujemne, spowodowane głównie migracją zarobkową młodego pokolenia do większych aglomeracji miejskich. W roku tym zanotowano saldo w wysokości (-7), 69 osób zostało wymeldowanych, natomiast 62 osoby zostały zameldowane. W latach 2006 – 2008 zanotowano dodatnie saldo migracji. W 2006 r. zanotowano najwyższe saldo dodatnie w wysokości (81) – 64 osoby zostały wymeldowane, natomiast 145 osoby zostały zameldowane.

Tabela 9 Struktura i saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicą Gminy Sulmierzyce w latach 2005 - 2008

Rok	Napływ zameldowań	Odływ wymeldowań	Saldo migracji
2005	62	69	-7
2006	145	64	81
2007	106	81	25
2008	49	43	6

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Przyrost naturalny w gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008 był ujemny. Najwyższy ujemny przyrost naturalny (-39) wystąpił w roku 2007. W roku 2008, w stosunku do roku poprzedniego – 2007, dostrzec można zmniejszenie liczby zgonów, wzrost liczby urodzeń. W roku 2007 zaobserwować można również wzrost liczby zawartych małżeństw w stosunku do lat poprzednich. W roku 2008 liczba zawartych małżeństw nieznacznie się zmniejszyła.

Tabela 10 Ruch naturalny w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008

Rok	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2005	27	51	66	-15
2006	23	48	69	-21
2007	37	34	73	-39
2008	34	46	60	-14

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

W ostatnich latach, tj. w latach 2005 – 2008, można zaobserwować wzrost poziomu wykształcenia ludności w gminie Sulmierzyce. Systematycznie zmniejsza się liczba osób bez wykształcenia oraz z wykształceniem podstawowym nieukończonym. Zjawisko to jest wynikiem wyżu demograficznego z lat 80. Mieszkańcy gminy częściej zdobywają wykształcenie średnie (ogólne, zawodowe) niż zasadnicze zawodowe, co ułatwia im podjęcie studiów na wyższych uczelniach. Dzięki temu rośnie liczba osób z wykształceniem wyższym.

Tabela 11 Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie		Lata			
		2005	2006	2007	2008
Ogółem		3 874	3 935	3 990	4 039
Poziom wykształcenia	Wyższe	170	190	205	226
	Policealne	95	106	111	115
	Razem	640	667	712	746
	Średnie				
	Ogólne	160	180	212	250
	Zawodowe	480	487	510	496
	Zasadnicze zawodowe	870	908	898	892
	Gimnazjalne	227	208	197	191
	Podstawowe ukończone	1 602	1 591	1 610	1 618
	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	270	265	257	251

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

W perspektywie ostatnich czterech lat następuje systematyczne zmniejszanie się liczby mieszkańców. Głównym powodem jest brak perspektyw rozwoju dotychczas funkcjonującego przemysłu. Następuje migracja, zwłaszcza młodego pokolenia za pracą do większych aglomeracji miejskich oraz za granicę.

II.3.2 Warunki i jakość życia mieszkańców

Średni dochód miesięczny przypadający na jednego mieszkańca Gminy Sulmierzyce w latach 2005 – 2008 przedstawia się następująco:

Tabela 12 Średni dochód miesięczny przypadający na jednego mieszkańca gminy Sulmierzyce

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Średni miesięczny dochód	157,06	164,27	177,31	202,40

Zródło: UG Sulmierzyce

W roku 2008 oddano do użytku 13 obiektów budowlanych, wydano 22 pozwolenia na budowę.

Tabela 13 Ilość wydanych pozwoleń na budowę, obiektów budowlanych oddanych do użytkowania, zgłoszeń rozpoczęcia robót budowlanych na terenie Gminy w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Pozwolenia	11	30	21	22
Obiekty budowlane oddane do użytkowania	5	12	6	13
Zgłoszenia rozpoczęcia robót budowlanych	21	26	24	27

Zródło: UG Sulmierzyce

Teren gminy Sulmierzyce w zakresie bezpieczeństwa zabezpieczany jest przez Powiatową Policję w Pajęcznie. Na terenie gminy znajduje się budynek Posterunku Policji. Dwa razy w tygodniu są pełnione dyżury przez wyznaczonego funkcjonariusza z Powiatowej Policji w Pajęcznie.

Najbliższy Posterunek Policji znajduje się w Pajęcznie - Komenda Powiatowej Policji w Pajęcznie.

W roku 2008 na terenie Gminy Sulmierzyce stwierdzono ogółem 103 przestępstwa, czyli o 6 przestępstw mniej niż w roku ubiegłym, ustalając dynamikę przestępczości na poziomie 106,19%. Liczba przestępstw na terenie Gminy Sulmierzyce systematycznie się zwiększa.

Tabela 14 Liczba przestępstw na terenie Gminy Sulmierzyce w latach 2005 -2008

Przestępstwo	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Nietrzeźwy kierujący (Art. 178 KK)	18	29	38	44
Kradzież (Art. 278 KK)	12	15	10	9
Kradzież z włamaniem (Art. 279 KK)	8	12	6	7
Uszkodzenie ciała (Art. 157 KK)	0	0	4	3
Bójka, pobicie (Art. 158 KK)	1	1	0	1
Uszkodzenie mienia (Art. 288 KK)	1	0	3	1
Rozbój (Art. 280 KK)	0	0	1	1
Oszustwo (Art. 286 KK)	0	0	1	1
Znęcanie się (Art. 207 KK)	1	8	7	7
Groźby (Art. 190 KK)	2	2	0	2
Narkotyki	1	0	0	0
Sprzedż alkoholu bez akcyzy	0	1	0	0
Inne	1	2	3	4
Wypadek drogowy (Art. 190 KK)	5	5	5	2
Kolizja drogowy (Art. 190 KK)	19	18	19	21
Łącznie	69	93	97	103

Zródło: UG Sulmierzyce

W granicach administracyjnych gminy w roku 2008 odnotowano 2 wypadki drogowe, w wyniku których 3 osoby doznały obrażeń ciała. Ponadto zgłoszonych zostało 21 kolizji drogowych.

Tabela 15 Liczba ofiar wypadków drogowych w latach 2005 -2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Ilość ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych	1	2	1	0
Ranni w wypadkach drogowych	5	5	5	3

Zródło: UG Sulmierzyce

Teren gminy Sulmierzyce w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego zabezpieczany jest przez 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych typu „S”:

- OSP Bogumiłowice
- OSP Dworszowice Pakoszowe
- OSP Chorzenice
- OSP Kuźnica
- OSP Sulmierzyce

Wszystkie ww. jednostki OSP są zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Ochotnicza Straż Pożarna w Sulmierzycach włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego.

Tabela 16 Stan organizacyjny OPS - liczba członków czynnych w poszczególnych jednostkach w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Liczba członków czynnych			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
OSP Bogumiłowice	21	28	26	26
OSP Dworszowice Pakoszowe	33	33	31	31
OSP Chorzenice	18	18	15	13
OSP Kuźnica	10	19	16	13
OSP Sulmierzyce	46	46	45	45

Zródło: UG Sulmierzyce

Udział jednostek OSP w działaniach jest przede wszystkim ukierunkowany na działania gaśnicze, a w interwencjach związanych z miejscowymi zagrożeniami występują w sytuacji usuwania gniazd niebezpiecznych owadów, usuwanie nadmiernych przyborów wody i likwidacji skutków działania silnych wiatrów. Działania straży polegają również na zabezpieczaniu miejsc zdarzeń wypadków drogowych. Jednostki OSP nie posiadają specjalistycznego sprzętu do prowadzenia działań ratownictwa technicznego, chemicznego.

W latach 2005 – 2008 liczba pożarów w gminie Sulmierzyce oraz liczba wyjazdów OSP do miejscowych zagrożeń przedstawiała się następująco:

Tabela 17 Liczba pożarów na terenie gminy Sulmierzyce i liczba wyjazdów OSP w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Liczba pożarów	20	15	11	30
Liczba wyjazdów	22	21	25	34

Zródło: UG Sulmierzyce

W roku 2008 znacznie wzrosła liczba pożarów w gminie Sulmierzyce oraz liczba wyjazdów OSP do miejscowych zagrożeń. Największa liczba pożarów powstała w okresie sierpień – wrzesień na terenach i obiektach związanych z uprawami i działalnością rolniczą. Wzrost liczby pożarów suchych traw, nieużytków, zbóż na pniu, słomy późniwej spowodowany był aurą pogodową charakteryzującą się długotrwałymi okresami wysokich temperatur bez opadów. Znaczna część

pożarów powstała również w okresie letnim w lasach, gdy wilgotność poszycia spada poniżej bezpiecznych wartości.

Na terenie Gminy nie występuje zagrożenie powodziowe. Wody opadowe odbierane są przez istniejące rzeki, zbiorniki wodne, rowy melioracyjne oraz wszystkie czynne biologicznie powierzchni gruntu. W ostatnich latach obserwuje się mniejszą ilość występowania nagłych zjawisk atmosferycznych takich jak gwałtowne i obfite opady deszczu i śniegu, silnych wiatrów - wprowadzie możliwość ich wystąpienia jest znikoma to jednak nie można wykluczyć takiego zagrożenia.

Najbardziej zagrożoną miejscowością podczas wystąpienia huraganu jest miejscowość Sulmierzyce, które stanowią strefę najgęściej zabudowaną więc potencjalnie to tutaj wszelkie zniszczenia mogą być najbardziej dotkliwe. Kolejne większe miejscowości to Chorzenice, Dworszowice Pakoszowe i Bogumiłowice.

Na terenie Gminy nie występują składowiska broni i amunicji, nie występują zatem obiekty, które mogły by się kwalifikować ze względu na ilość magazynowanych materiałów niebezpiecznych do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Możliwość wystąpienia skażenia promieniotwórczego oraz chemicznego jest taka sama jak na terenie całego kraju.

II.3.3 Oświata i edukacja

Na obszarze gminy Sulmierzyce funkcjonują trzy szkoły podstawowe oraz jedno gimnazjum:

- Szkoła Podstawowa w Sulmierzycach - w obecnym budynku przy ulicy Szkolnej mieści się od 1966 r. Pierwsza szkoła w Sulmierzycach powstała w roku 1908. W latach 30-tych ubiegłego wieku została rozbudowana.
- Gimnazjum w Sulmierzycach — powstało po reformie oświatowej w roku 1999 roku.
- Szkoła Podstawowa w Bogumiłowicach - powstała w 1945 ale początek jej istnienia to rok 1914, kiedy to jeden z gospodarzy we wsi założył tajną prywatną szkołę. Od roku 1955 szkoła mieści się w nowym budynku.
- Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym w Dworszowicach Pakoszowych powstała w latach 50-tych, a od lat 60-tych XX wieku szkoła mieści się w nowym budynku.

Tabela 18 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjum na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009

Nazwa jednostki oświatowej	Rok szkolny			
	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Gimnazjum w Sulmierzycach	195	183	185	170
Szkoła Podstawowa w Sulmierzycach	233	224	219	193
Szkoła Podstawowa w Bogumiłowicach	68	63	55	53
Szkoła Podstawowa w Dworszowicach Pak.	59	57	54	56
Szkoła Podstawowa w Chorzenicach*	6	-	-	-
Razem	561	527	513	472

* Szkoła Podstawowa w Chorzenicach została zlikwidowana po roku szkolnym 2005/2006

Źródło: UG Sulmierzyce

Na terenie gminy funkcjonują trzy przedszkola:

- Publiczne Przedszkole w Sulmierzycach,
- Publiczne Przedszkole w Bogumiłowicach,
- Oddział Przedszkolny w Dworszowicach Pakoszowych.

Tabela 19 Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009

Nazwa przedszkola	Rok szkolny			
	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Przedszkole w Sulmierzycach	45	50	44	50
Przedszkole w Bogumiłowicach	21	19	18	20
Oddział Przedszkolny w Dworszowicach Pak.	13	12	9	12
Przedszkole w Chorzenicach*	10	-	-	-
Razem	89	81	71	82

* Przedszkole w Chorzenicach zostało zlikwidowane po roku szkolnym 2005/2006

Źródło: UG Sulmierzyce

Gmina zapewnia dowóz dzieci do przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjum. Dzieci dowożone są dwoma gimbusami. W roku szkolnym 2008/2009 z dowozu korzystało:

- 18 przedszkolaków dowożono do Przedszkola w Sulmierzycach,
- 108 uczniów szkół podstawowych, w tym 84 uczniów dowożono do Szkoły Podstawowej w Sulmierzycach oraz 24 uczniów dowożono do Szkoły Podstawowej w Bogumiłowicach,
- 117 uczniów gimnazjum w Sulmierzycach.

W roku szkolnym 2008/2009 w jednostkach oświatowych na terenie Gminy Sulmierzyce uczyło ogólnie 65 nauczycieli, w tym najwięcej (23 nauczycieli) w Szkole Podstawowej w Sulmierzycach.

Tabela 20 Liczba nauczycieli w przedszkolach, szkołach i gimnazjum na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009

Nazwa jednostki oświatowej	Rok szkolny			
	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009
Przedszkole w Sulmierzycach	2	3	3	3
Przedszkole w Bogumiłowicach	1	1	2	1
Oddział przedszkolny w Dworszowicach Pakoszowych	1	1	1	1
Przedszkole w Chorzenicach	1	-	-	-
Szkoła Podstawowa w Sulmierzycach	20	21	22	23
Szkoła Podstawowa w Bogumiłowicach	11	12	12	11
Szkoła Podstawowa w Dworszowicach Pakoszowych	12	11	13	11
Szkoła Podstawowa w Chorzenicach	1	-	-	-
Gimnazjum w Sulmierzycach	14	14	14	15

* Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole w Chorzenicach zostały zlikwidowane po roku szkolnym 2005/2006

Źródło: UG Sulmierzyce

Na terenie gminy nie ma obecnie szkolnictwa zabezpieczającego potrzeby mieszkańców na poziomie ponadgimnazjalnym. Młodzież kontynuuje naukę w szkołach średnich w pobliskich miejscowościach wybierając najczęściej licea ogólnokształcące lub szkoły ponadgimnazjalne w Radomsku, Pajęcznie oraz Dobryszycach. Wiąże się to z codziennymi dojazdami lub koniecznością zamieszkania w internacie.

Wykaz szkół poza gminą i liczba dzieci z terenu gminy Sulmierzyce dojeżdżających do miejsca nauki:

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr I w Radomsku - 38 uczniów,
- Zespół Szkół Elektryczno-Elektronicznych w Radomsku - 33 uczniów,
- II Liceum Ogólnokształcące w Radomsku - 27 uczniów,
- Zespół Szkół Rolniczych w Dobryszycach - 25 uczniów,
- Zespół Szkół w Pajęcznie - 18 uczniów,
- Zespół Szkół Ekonomicznych w Radomsku - 14 uczniów,
- Zespół Szkół Drzewnych i Ochrony Środowiska w Radomsku - 5 uczniów,

Poza tym 4 uczniów uczęszcza do różnych szkół w Bełchatowie, 3 uczniów w Żelowie, 2 we Wieluniu i po jednym w Częstochowie i Łodzi.

Mimo, że młodzież może kontynuować naukę w szkołach wyższych w całym kraju, tradycyjnie wybiera uczelnie w Łodzi i Częstochowie.

W 2004 r. w gminie Sulmierzyce została oddana do użytku hala sportowa przy Zespole Szkolno - Gimnazjalnym w Sulmierzycach mieszczącej się przy ul. Szkolnej 4. Inwestorem był Urząd Gminy w Sulmierzycach ul. Urzędowa 1. Koszt inwestycji wyniósł 1.939.730,73 zł, źródłem finansowania były środki z budżetu gminy i z Ministerstwa Kultury i Sportu. Inwestycja została przekazana do użytku z dniem 11 października 2004 r.

Hala sportowa przeznaczona jest dla młodzieży szkolno - gimnazjalnej oraz dla osób niepełnosprawnych. Sala czynna jest 6 dni w tygodniu przez 12 godzin. Szkoła wykorzystuje halę sportową w godzinach popołudniowych, natomiast w godzinach południowych w hali ćwiczą grupy

zorganizowane (kluby sportowe) oraz mieszkańcy Sulmierzyc. Wyposażenie hali pozwala na rozwijanie różnych dyscyplin sportowych takich jak: koszykówka, siatkówka, piłka ręczna i piłka nożna halowa, tenis sportowy, lekkoatletyka, ćwiczenia sprawnościowe. Powierzchnia parkietu do ćwiczeń, zapewnia właściwe zorganizowanie zajęć dla dwóch grup. Duża powierzchnia zaplecza zapewnia, że na hali znajduje się tylko aktualnie używany sprzęt. Ściany i sprzęt posiadają bardzo dobre właściwości termiczne. Wymiary hali sportowej pozwalają na organizowanie imprez sportowych o większym zasięgu aniżeli gminnym np. regionalnym. Wejścia do hali sportowej są dostępne dla użytkowników niepełnosprawnych poprzez umieszczenie ich na poziomie chodników zewnętrznych. Wokół hali znajduje się odpowiednia ilość powierzchni utwardzonej pod parkingi samochodowe.

W latach 2005 - 2008 nie powstały nowe obiekty sportowe.

Przy szkołach podstawowych w miejscowościach Bogumiłowice i Dworszowice Pakoszowe istnieją sale sportowe. Dyrektorzy szkół zakupują z własnych budżetów potrzebne pomoce sportowe np. piłki, siatki i inne, w ramach bieżących wydatków i potrzeb. Sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Bogumiłowicach powstała w latach 1993-1994.

Sala sportowa w Bogumiłowicach służy dla potrzeb młodzieży uczącej się. Uczniowie korzystają z sali sportowej przez 5 dni w tygodniu. Odbywają się na niej zajęcia wychowania fizycznego oraz gry piłki nożnej, siatkowej i koszykówki, tenis.

Sala sportowa w Dworszowicach Pakoszowych czynna jest 5 razy w tygodniu. Na sali tej odbywają się zajęcia wychowania fizycznego, wszystkie uroczystości szkolne, apele okolicznościowe i dyskoteki. W latach 2005-2008 salę wyposażono w następujący sprzęt: równoważnię, skrzynię do skoków, stoły do tenisa, drążek gimnastyczny, ławkę gimnastyczną korygującą wady postawy, piłki (nożne, ręczne, siatkowe, do koszykówki, nożne halowe, lekarskie, palantowe), siatkę do gry w piłkę siatkową, kosz do koszykówki, stelaż i tyczki do skoków wzwyż oraz materace gimnastyczne

II.3.4 Opieka zdrowotna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom gminy Sulmierzyce zapewnia Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach, powołany przez Radę Gminy w Sulmierzycach z dniem 01.10.1999 r. działalność w zakresie świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej rozpoczął 01.03.2001 r. Ośrodek dostępny jest dla pacjentów od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00 oraz w sobotę w godzinach 8.00- 12.00. Pacjenci mają możliwość umawiania wizyt na daną godzinę oraz rejestrację telefoniczną.

W skład ośrodka zdrowia wchodzi:

- poradnia ogólna,
- poradnia dla dzieci chorych,
- poradnia dla dzieci zdrowych z punktem szczepień,
- poradnia K,
- laboratorium analityczne,
- gabinet zabiegowy,

- stanowisko do spraw higieny szkolnej,
- stanowisko pielęgniarki środowiskowej,
- dział do spraw administracyjno – gospodarczych.

Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia mieści się w budynku wolnostojącym, 3 - kondygnacyjnym o powierzchni użytkowej 189,45 m².

Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach obejmuje swym zasięgiem całą gminę. W SPGOZ leczy się 4 000 pacjentów, w tym 70 osób niepełnosprawnych.

Gabinety lekarskie oraz znajdujące się na ich wyposażeniu aparatura i sprzęt medyczny oraz urządzenia znajdujące się na wyposażeniu Ośrodka Zdrowia dostosowane są do zakresu i rodzaju świadczeń medyczno – zdrowotnych. Ośrodek posiada wydzielone pomieszczenia do udzielania świadczeń zdrowotnych w zakresie diagnostyki laboratoryjnej – oddzielne pomieszczenia do pobierania materiału do badań oraz pomieszczenie do wykonywania diagnostyki laboratoryjnej. W ramach zakładu wydzielone są pomieszczenia poradni dla dzieci chorych i zdrowych oraz poradni K. W budynku znajduje się również gabinet stomatologiczny przyjmujący pacjentów w ramach NFZ.

Pacjenci mają możliwość korzystania z Profilaktycznych Programów Zdrowotnych w ramach umów zawartych przez Ośrodek z NFZ. Do programów zapraszani są pacjenci w określonych grupach wiekowych. Ostatnio realizowane programy to choroby układu krążenia, przewlekłą obturacyjna choroba płuc. W ramach tych programów pacjenci są dokładnie przebadani, dzięki czemu w wielu przypadkach udaje się wykryć chorobę w początkowym stadium.

SPGOZ zajmuje się także oceną wskazań i przeciwwskazań do dalszego kształcenia i nauki zawodu, także w wypadkach występowania narażeń na czynniki szkodliwe. Wykonuje badania przesiewowe uczniów, służące wstępnemu rozpoznaniu zaburzeń rozwojowych. Wykonuje również obowiązkowe szczepienia ochronne według obowiązującego kalendarza szczepień.

W SPGOZ zatrudnionych jest 9 pracowników, w tym 2 lekarzy, 4 pielęgniarki, 1 sprzątaczką, 1 pracownik umysłowy i 1 pracownik biurowy. Na pełen etat zatrudnionych jest 7 osób. 2 osoby zatrudnione są na umowę zlecenie. W Ośrodku dwa razy w tygodniu przyjmuje również pacjentów lekarz ginekolog.

Dzięki pomocy Gminy Sulmierzyce ośrodek jest sukcesywnie modernizowany. W ostatnich latach zostały wykonane prace instalacyjno – elektryczne, malowanie pomieszczeń, prace remontowe instalacji sanitarnych, wymiana instalacji elektrycznych oraz wiele innych. W ostatnim czasie wybudowano podjazd dla osób niepełnosprawnych, co umożliwiło osobom z zaburzeniami narządu ruchu w sposób bezpieczny i bezpośredni korzystać z usług ośrodka. Zakupiono również nowoczesny sprzęt (m.in. analizator hematologiczny i biochemiczny, elektrokardiograf, spirometr) umożliwiający wykonywanie dużej ilości badań.

Analizując działalność SPGOZ należy stwierdzić, iż spełnia on w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej potrzeby mieszkańców Gminy Sulmierzyce.

Opiekę specjalistyczną zapewniają Szpitale w Pajęcznie, Radomsku, Bełchatowie, Kłobucku i Piotrkowie Trybunalskim.

II.3.5 Określenie grup społecznych wymagających wsparcia

Na obszarze gminy działa jeden ośrodek pomocy społecznej – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach, powołany 03.05.1990 r. Zarządzeniem Naczelnika Gminy Sulmierzyce. Funkcjonuje on na zasadach jednostki budżetowej gminy. GOPS finansowany jest z zadań własnych gminy oraz z zadań zleconych.

Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach określają następujące przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z dnia 15 kwietnia 2004 r. Nr 64, poz.593 z późn. zm.);

2. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228 z 2003 r., poz.228 z późn. zm.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach swoją działalność obejmuje nie grupę społeczną, ale jednostkę i rodzinę, która stanowi najmniejszą po jednostce komórkę społeczną. Pracuje metodą indywidualnego przypadku, a nie metodą grupową czy środowiskową.

O pomoc społeczną mogą ubiegać się osoby i rodziny znajdujące się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z w/w okoliczności.

Grupy wymagającego szczególnego wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulmierzycach to przede wszystkim:

- bezrobotni;
- osoby ubogie;
- osoby niepełnosprawne i długotrwale chore;
- rodziny wielodzietne i niepełne;
- osoby bezradne w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- osoby dotknięte klęską żywiołową lub ekologiczną;
- osoby dotknięte chorobą alkoholową - głównie pomoc niepieniężna.

Tabela 21 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji materialnej z podziałem na zadania własne i zlecone w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie	Rok			
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.
Liczba świadczeniobiorców otrzymujących pomoc ogółem, w tym	286	643	345	369
<i>Zadania własne</i>	286	483	345	272
<i>Zadanie zlecone</i>	8	170	12	108
Liczba rodzin	203	204	216	264
Liczba osób w rodzinach	710	704	786	549

Zródło: Dane UG Sulmierzyce

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Szczegółowe zestawienie świadczeń rodzinnych wypłacanych w Gminie Sulmierzyce w ciągu ostatnich lat przedstawiają tabele:

- Tabela 16 Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2005 – 2009
- Tabela 17 Liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne w latach 2006 – 2009

Tabela 22 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji materialnej z podziałem na występujące powody przyznanej pomocy w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie		Występujące powody przyznanej pomocy										
		Ubóstwo	Sieroctwo	Ochrona macierzyństwa	Bezdomność	Niepełnosprawność	Bezrobocie	Długotrwała choroba	Bezradność	Alkoholizm	Narkomania	Kłęsa żywiłowa
2005 r.	Liczba gospodarstw domowych	112	-	25	-	23	103	28	20	3	-	-
	Liczba osób w gospodarstwach domowych	452	-	120	-	89	411	87	89	12	-	-
	% ogółu mieszkańców	9,54	-	2,53	-	1,88	8,67	1,84	1,88	0,25	-	-
2006 r.	Liczba gospodarstw domowych	142	-	25	-	23	23	92	35	4	-	162
	Liczba osób w gospodarstwach domowych	557	-	105	-	78	85	366	107	13	-	648
	% ogółu mieszkańców	12,1	-	2,3	-	1,7	1,9	8,0	2,3	0,3	-	14,08
2007 r.	Liczba gospodarstw domowych	134	-	7	-	31	8	52	89	3	-	-
	Liczba osób w gospodarstwach domowych	528	-	35	-	97	32	139	310	9	-	-
	% ogółu mieszkańców	11,5	-	0,8	-	2,1	0,7	3,0	6,7	0,2	-	-
2008 r.	Liczba gospodarstw domowych	115	-	12	-	31	16	49	68	3	-	97
	Liczba osób w gospodarstwach domowych	425	-	64	-	86	80	144	228	19	-	388
	% ogółu mieszkańców	9,17	-	1,38	-	1,86	1,73	3,11	4,92	0,41	-	8,37

Zródło: Dane UG Sulmierzyce

Tabela 23 Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2005 – 2009

Wyszczególnienie	Rok									
	2005 r.		2006 r.		2007 r.		2008 r.		2009 r. *	
	Liczba osób	Ilość świadczeń	Liczba osób	Ilość świadczeń	Liczba osób	Ilość świadczeń	Liczba osób	Ilość świadczeń	Liczba osób	Ilość świadczeń
Zasiłki rodzinne	547	4860	597	6882	628	6933	581	6370	489	1457
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	13	132	32	178	16	139	13	107	11	33
Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	23	23	33	33	26	26	30	30	4	4
Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	64	622	29	287	26	293	23	250	20	59
Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka	17	155	20	210	16	188	18	194	16	44
Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	396	396	407	407	423	423	343	343	2	2
Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	97	846	125	1118	127	1027	120	947	95	283
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	91	357	107	1113	98	1033	93	960	76	228
Zasiłek pielęgnacyjny	48	328	70	685	73	777	64	732	61	184
Świadczenie pielęgnacyjne	8	76	7	60	6	67	5	58	5	15
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	-	-	40	40	31	31	38	38	5	5
Zaliczka alimentacyjna	10	40	11	120	13	120	14	106	-	-
Fundusz alimentacyjny	-	-	-	-	-	-	13	34	13	35

* okres od 01.01.2009 do 31.03.2009

Źródło: Dane UG Sulmierzyce

Tabela 24 Liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne w latach 2006 – 2009

Wyszczególnienie	Rok			
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r. *
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	364	331	297	297
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny, w tym	320	292	258	258
<i>Na 1 dziecko</i>	149	123	108	108
<i>Na 2 dzieci</i>	112	114	100	100
<i>Na 3 dzieci</i>	41	38	31	31
<i>Na 4 i więcej dzieci</i>	18	17	19	19
Liczba dzieci na które wypłacany jest zasiłek rodzinny, w tym w wieku:	581	544	484	489
<i>Do ukończenia 5 roku życia</i>	140	128	121	126
<i>Powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia</i>	401	378	323	321
<i>Powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia</i>	40	38	40	42

* okres od 01.01.2009 do 31.03.2009

Źródło: Dane UG Sulmierzyce

Wsparcie dla osób w trudnych sytuacjach to również świadczenia niepieniężne. Tak więc pomoc społeczna, poza systemem zasiłków, opiera się również na pracy socjalnej, opłacaniu składek na ubezpieczenie, pomocy rzeczowej, udzielaniu schronienia, zapewnieniu ubrania, posiłku, poradnictwie specjalistycznym, interwencji kryzysowej oraz świadczeniu usług opiekuńczych.

W obecnej chwili na terenie gminy Sulmierzyce nie występuje problem bezdomności. Jednak w perspektywie problem ten może wystąpić. Na terenie Gminy nie ma schroniska dla bezdomnych lub noclegowni. Z tego powodu, gdy zaistnieje problem bezdomności, gmina będzie korzystała z wolnych miejsc w schroniskach znajdujących się na terenie innych gmin. W identyczny sposób przedstawia się sytuacja z miejscami dla kobiet w ciąży i małymi dziećmi, znajdującymi się w kryzysie.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja jeśli chodzi o osoby starsze. Gmina zapewnia usługi opiekuńcze osobom wymagającym opieki. Na terenie Gminy 8 osób wymagających pomocy osób drugich są objęte usługami opiekuńczymi. Opiekę tą sprawują dwie przeszkolone opiekunki domowe.

W 2008 r. troje mieszkańców Gminy Sulmierzyce zostało umieszczonych w Domach Pomocy Społecznej. Pobyt w Domu Pomocy Społecznej opłacany jest z emerytury (70% kosztów) a różnicę pokrywa w jednym przypadku rodzina a w dwóch organ kierujący czyli gmina. Jedna osoba została umieszczona w ośrodku opieki całodobowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulmierzycach w 2008 r. realizował projekt pn. „Aktywizacja społeczno - zawodowa na terenie gminy Sulmierzyce” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

W projekcie wzięło udział 11 osób, będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulmierzycach.

Celem głównym projektu było zwiększenie kompetencji zawodowych oraz nabycie umiejętności aktywnego poruszania się po rynku pracy osób bezrobotnych (w tym długotrwale) i osób zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym. Celem projektu było również pokazanie osobom i rodzinom samodzielnej egzystencji poza obszarem pomocy społecznej.

Osoby biorące udział w projekcie najpierw uczestniczyły w spotkaniach i warsztatach z doradcą zawodowym i psychologiem. Zajęcia te miały na celu doprowadzić do zmiany nastawienia psychicznego i podniesienia wiary we własne możliwości (podniesienie samooceny), wzrost motywacji, zmniejszenie poczucia bezradności i osamotnienia. Poznanie zasad przygotowania dokumentów aplikacyjnych (cv i list motywacyjny) oraz nabycie umiejętności przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Następnie osoby te w Ośrodku Kształcenia Zawodowego w Katowicach oddział w Pajęcznie ukończyły kursy zawodowe o specjalnościach:

- opiekun osób starszych - 2 osoby
- artystyczne układanie roślin - 9 osób
- minimum sanitarne - 9 osób
- kasa fiskalna - 9 osób
- kurs komputerowy - 8 osób

Na kursach osoby te nabyły umiejętności obsługi komputera i korzystania z Internetu, podniosły swoje kwalifikacje zawodowe co może zwiększyć ich możliwości na znalezienie pracy.

II.3.6 Informacje dotyczące organizacji pozarządowych

Na terenie gminy Sulmierzyce działają następujące organizacje pozarządowe:

- Ludowy Klub Sportowy „Słowian” Dworszowice Pakoszowe
- Ludowy Klub Sportowy „Unia” Sulmierzyce
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bogumiłowicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Chorzenicach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dworszowicach Pakoszowych
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kuźnicy
- Ochotnicza Straż Pożarna w Sulmierzycach

Ilość klubów sportowych i ich członków, baza sportowa (boiska, hale, korty, basen) i jej stan techniczny

Ludowy Klub Sportowy „Unia” Sulmierzyce posiada 24 zawodników klasy "A". Ponadto trenuje też z młodą kadrą trampkarzy, która liczy 24 osoby.

Celem organizacji jest stałe podnoszenie poziomu sportowego i kwalifikacji szkoleniowych w drodze systematycznego treningu oraz angażowanie w zawodach mistrzowskich maksymalnego potencjału fizyczno-psychicznego przez każdego zawodnika. Zadaniem organizacji jest również awans i utrzymanie się w klasie okręgowej, który osiągany jest poprzez ciągłe i systematyczne treningi.

Ludowy Klub Sportowy „Słowian” Dworszowice Pakoszowe składa się z 28 zawodników. Szkolenia w zakresie piłki nożnej odbywają się terminowo. Celem klubu jest tworzenie bazy sportowej, rozwój fizyczny młodzieży oraz całej społeczności i podnoszenie poziomu piłkarskiego i popularyzację sportu.

Kluby trenują w sezonie letnim na swoich boiskach sportowych, które są w dobrym stanie technicznym. Natomiast w sezonie zimowym trenują na hali sportowej w Sulmierzycach. Treningi mają na celu podnoszenie sprawności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez organizacje zawodów sportowych, organizacje szkoleń teoretycznych i praktycznych z udziałem wykwalifikowanej kadry trenerskiej.

II.3.7 Rynek pracy

Na dzień 31.12.2008 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pajęcznie zarejestrowanych było 175 osób bezrobotnych z obszaru Gminy Sulmierzyce. Stopa bezrobocia w Gminie Sulmierzyce w 2008 r. wyniosła 6,12%.

Tabela 25 Zarejestrowani bezrobotni w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008 wg wybranych kategorii

Wyszczególnienie	Zarejestrowani bezrobotni wg wybranych kategorii			
	31.12.2005 r.	31.12.2006 r.	31.12.2007 r.	31.12.2008 r.
Ogółem, w tym:	349	338	220	175
<i>kobiety</i>	192	227	146	110
<i>mężczyźni</i>	157	111	74	65
Do 12 miesięcy od ukończenia szkoły	14	14	14	14
Zwolnieni z przyczyn dot. zakładu pracy	0	0	0	175
Z prawem do zasiłku	53	42	32	30
W wieku 18 – 44 lata	257	258	162	129
Zarejestrowani powyżej 12 m-cy	185	197	118	72

Źródło: Opracowanie UG Sulmierzyce na podstawie danych PUP w Pajęcznie

W latach 2005 – 2008 można było zaobserwować spadek zarejestrowanych osób bezrobotnych. W strukturze bezrobotnych gminy Sulmierzyce można było zaobserwować przewagę kobiet nad mężczyznami.

Tabela 26 Informacje o rynku pracy w gminie Sulmierzyce w latach 2005 – 2008

Wyszczególnienie		Rok			
		2005	2006	2007	2008
Osoby aktywne zawodowo	ogółem	2759	2815	2820	2858
	<i>kobiety</i>	1253	1279	1275	1572
	<i>mężczyźni</i>	1506	1536	1545	1286
Osoby pracujące (poza rolnictwem)	ogółem	285	336	338	Brak danych
	<i>kobiety</i>	147	165	162	Brak danych
	<i>mężczyźni</i>	138	117	176	Brak danych
Stopa bezrobocia		12,65	12,01	6,12	6,12

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Tabela 27 Liczba osób pracujących w sektorze pierwszym gospodarki w Gminie Sulmierzyce

Wyszczególnienie		Rok 2009*
Rolnictwo	ogółem	466
	<i>Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” Sulmierzyce</i>	28
	<i>Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Sulmierzycach</i>	33
	<i>Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bogumiłowicach</i>	14
	<i>Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Chorzenicach</i>	19
	<i>Gospodarstwa indywidualne (ubezpieczone w KRUS)</i>	372

*Stan na maj 2009 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Tabela 28 Liczba osób pracujących w sektorze trzecim gospodarki w Gminie Sulmierzyce

Wyszczególnienie		Rok				
		2005	2006	2007	2008	2009*
Usługi	<i>Urząd Gminy</i>	30	30	31	32	B. d.
	<i>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej</i>	5	5	5	6	B. d.
	<i>Oświata</i>	84	86	81	83	B. d.
	<i>Służba zdrowia</i>	B. d.	B. d.	B. d.	B. d.	9

*Stan na maj 2009 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

II.4 SFERA SPOŁECZNA

II.4.1 Gospodarka

Gospodarka

Według danych Urzędu Gminy w Sulmierzycach na terenie gminy na koniec 2008 r. funkcjonowało 269 podmiotów gospodarczych.

Tabela 29 Ilość podmiotów gospodarczych w Gminie w podziale na poszczególne branże i ilość zatrudnionych osób w latach 2005 - 2008

Wyszczególnienie	Rok							
	2005 r.		2006 r.		2007 r.		2008 r.	
	Ilość podmiotów gosp.	Ilość zatrudnionych osób	Ilość podmiotów gosp.	Ilość zatrudnionych osób	Ilość podmiotów gosp.	Ilość zatrudnionych osób	Ilość podmiotów gosp.	Ilość zatrudnionych osób
Handel	42	74	40	73	35	63	42	82
Kwiaciarnie	3	3	3	3	3	3	4	4
Apteki	1	2	1	2	1	2	1	2
Usługi budowlane	16	42	17	49	18	50	21	56
Usługi transportowe	12	23	13	24	13	26	13	27
Młyny	3	12	3	12	2	13	2	14
Kucharki	1	1	1	1	2	2	2	2
Usługi gastronom.	4	10	4	10	4	11	6	16
Skup złomu	-	-	-	-	1	1	•^	4
Usługi fryzjerskie	2	2	3	3	5	5	5	5
Lekarze	7	7	7	7	7	7	6	6
Weterynarz	1	2	1	2	1	2	1	2
Usługi rolnicze	4	4	3	3	3	3	4	4
Przetwórnice	3	8	3	7	3	9	3	10
Mechanika samochodowa	4	5	3	4	3	5	3	6
Usługi instalatorskie	3	3	4	5	4	6	4	7
Usługi stolarskie	3	3	3	3	3	3	5	5
Agenci ubezpieczeniowi	4	4	1	1	1	1	2	2
Fotograf	1	1	1	1	1	1	1	1
Usługi pogrzebowe	2	6	2	6	2	6	2	6
Pozostałe	7	7	7	7	3	3	3	3
Agencje reklamowe	1	1	1	1	1	1	2	2
Obróbka metali	-	-	-	-	1	1	3	3
Razem	124	220	121	224	117	224	138	269

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Głównym problemem w zakresie gospodarki na terenie Gminy Sulmierzyce jest brak perspektyw rozwojowych dotychczas funkcjonujących gałęzi przemysłu i usług. Wynika to z braku terenów przemysłowych i inwestycyjnych na terenie gminy.

Na obszarze Gminy występują istotne - ze względów gospodarczych - tereny górnicze wydobywania węgla brunatnego oraz kopalni towarzyszących ze złoża węgla brunatnego „Pole Belchatów” i „Pole Szczerców”. Na terenie Gminy występują również tereny eksploatacji kopalni

ze złóż kruszywa naturalnego „Bogumiłowice”, „Eligiów” i „Marcinów”, gdzie wydobywa się piasek oraz piasek ze żwirem.

Głównym pracodawcą jest Kopalnia Węgla Brunatnego „Bełchatów” S.A. w Rogowcu oraz Elektrownia Bełchatów. Głównymi pracodawcami na terenie gminy Sulmierzyce są:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach wraz z jednostkami pomocniczymi,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Sulmierzycach,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Chorzenicach, posiadająca koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża kruszywa naturalnego na terenie górniczym „Marcinów”,
- Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Bogumiłowicach,
- Przedsiębiorstwo Robót Górniczych i Wiertniczych w Warszawie spółka z o. o.- Filia w Sulmierzycach, ul. Strażacka 8a,
- Usługi transportowe, Skup i sprzedaż artykułów przemysłowych, Pacak Stefan, Sulmierzyce, ul. Strażacka 16, posiadające koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża kruszywa naturalnego na terenie górniczym „Bogumiłowice”, „Dąbrówka” i „Dąbrówka II”,
- F.P.H.T. Marek Janusiewicz, Ostrołęka 5,
- Cukiernia „PATI” Jakubowski Spółka Jawna, Sulmierzyce, ul. Świerczewskiego 10,
- Młyn Handlowy Potoccy Spółka Jawna, Ostrołęka 3,
- Firma Remontowo - Usługowa „EWMAL-POL” Bęczkowski Wojciech, Wola Wydrzyna 25.

Rolnictwo

Produktywność gruntów rolnych gminy należy zaliczyć do słabych klas IV i V – nieurodzaje, które stanowią ok. 57% powierzchni użytków rolnych. Gleby klasy III stanowią ok. 5% użytków rolnych. Na terenie Gminy nie występują gleby klas I i II.

Tabela 30 Udział procentowy klas bonitacyjnych gleb na terenie Gminy Sulmierzyce

Wyszczególnienie	Klasa					
	III a	III b	IV a	IV b	V	VI
Grunty orne	0,37 %	4,46 %	9,59 %	12,95%	21,56%	13,70%
Użytki zielone	0,62 %		6,04 %		7,72 %	1,10 %
Lasy	-	-	0,26 %		6,18 %	4,61 %

Zródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Pozostałe grunty stanowią 10,04 % powierzchni Gminy.

Według Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2011 w powiecie pajęczańskim udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych wynosi ok. 81%. Gleby powiatu stanowią jedne z najbardziej zakwaszonych gleb województwa łódzkiego. Wyraźna przewaga gleb kwaśnych sugeruje duże potrzeby wapnowania. Zmiana odczynu w kierunku zasadowego (wzrost pH), będąca wynikiem wapnowania, zmniejsza ryzyko pobierania metali ciężkich i włączenia ich do łańcucha żywnościowego oraz ich migrację do wód gruntowych.

Warunki glebowo – przyrodnicze Gminy nie sprzyjają intensywnej produkcji rolnej. W produkcji roślinnej dominuje uprawa roślin mało pracochłonnych, w tym zwłaszcza upraw żytnich (żyto, mieszanki zbożowe jare, jęczmień jary oraz pszenżyto) oraz ziemniaków. Na glebach lepszych uprawiany jest rzepak oraz pszenica ozima. Produkcja zwierzęca w gminie to: hodowla żywca wieprzowego, chów bydła, a w małym stopniu hodowla koni i owiec. W gospodarstwach indywidualnych zauważa się coroczny spadek produkcji zwierzęcej, przeważnie gospodarstwa te prowadzi drobnotowarowy opas trzody chlewnej.

W Gminie Sulmierzyce występują dwie formy własności gospodarstw rolnych. Są to gospodarstwa indywidualne, w posiadaniu których jest 5 970 ha gruntów oraz Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne, które łącznie użytkują ok. 1 200 ha, co stanowi ok. 20% gruntów, w tym własnych gruntów 570 ha, pozostałe to grunty dzierżawione od właścicieli indywidualnych. Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne prowadzą produkcję roślinną – zboża, w tym kwalifikowany materiał siewny, rzepak.

Tabela 31 Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w latach 2006 - 2009

Wyszczególnienie	Rok			
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.*
Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	1340	1326	1330	1331

*Stan na maj 2009 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Zdecydowaną większość terenów rolnych gminy Sulmierzyce stanowią indywidualne gospodarstwa rolne, których powierzchnia nie przekracza 5 ha (blisko 72% wszystkich gospodarstw rolnych).

Tabela 32 Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w 2009 r. wg wielkości gospodarstw

Wyszczególnienie	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych*
Ogółem, w tym o powierzchni	1 331
1 – 2 ha	428
2 – 5 ha	598
5 – 10 ha	247
10 – 20 ha	41
20 – 50 ha	15
Pow. 50 ha	2

*Stan na maj 2009 r.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych UG Sulmierzyce

Spośród gospodarstw indywidualnych występują dwa gospodarstwa specjalizujące się w chowie bydła mlecznego, które posiadają po 70 krów dojnych, nowoczesne obory z halami udojowymi. Występuje także kilka gospodarstw mniejszych, specjalizujących się w chowie krów mlecznych o liczebności stada od 10 do 15 szt. Występuje jedno indywidualne gospodarstwo prowadzące tucz kurcząt rzeźnych (308 tys. szt. rocznie).

Na terenie Gminy Sulmierzyce brak jest zakładów przetwórstwa rolnego. Mleko od gospodarstw indywidualnych skupowane jest przez Zakład Mleczarski w Radomsku. Trzodę chlewną skupują prywatni przedsiębiorcy spoza gminy.

W ostatnich latach nie prowadzi się większych inwestycji w gospodarstwach rolnych. Inwestycje polegają na remontach budynków już istniejących oraz na zakupie ciągników i podstawowych maszyn do uprawy. Większe inwestycje prowadzą Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne. Inwestycje te polegają na zakupie maszyn i urządzeń rolniczych. Spółdzielnie rozwijają pozarolniczą działalność – w RSP Sulmierzyce jest stacja paliw, stacja autogazu, stacja kontroli pojazdów, warsztat i automyjnia, sala bankietowa.

Głównym źródłem utrzymania gospodarstw domowych są dochody z pracy pozarolniczej, jednak działalność pozarolniczą prowadzi niewiele indywidualnych gospodarstw rolnych. Głównie jest to działalność usługowa i handlowa.

II.4.2 Turystyka

Sulmierzyce są gminą o charakterze przemysłowo – rolniczym, ukierunkowaną przede wszystkim na rozwój przemysłu i usług. Turystyka nie należy do znaczących gałęzi gospodarki gminy. Głównym czynnikiem hamującym rozwój turystyki jest brak dużej ilości interesujących terenów turystycznych. Niemniej jednak potencjalni turyści odwiedzający Gminę Sulmierzyce z pewnością nie poczują się rozczarowani.

Jednym z najciekawszych obiektów, pod względem turystycznym, jest murowany kościół św. Erazma w Sulmierzycach, który powstał w 1806 r.

Kolejnymi obiektami godnymi uwagi są:

- zespół dworski z XVII-XIX w. w Chorzenice, w skład którego wchodzi dwór obronny – lamus, dwór, oranżeria oraz park dworski wciągnięte do rejestru zabytków,
- zespół pałacowy z pocz. XIX w. w Woli Wydrzynej, w skład którego wchodzi pałac, oficyna oraz park pałacowy wciągnięte do rejestru zabytków.

Na terenie gminy Sulmierzyce nie są prowadzone gospodarstwa agroturystyczne, nie ma terenów letniskowych. Nie występuje również baza noclegowo – gastronomiczna. Nie występują również naturalne zbiorniki.

Sztuczny zalew - zbiornik retencyjny - stanowi własność Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów” S.A. z/s w Rogowcu i jest użytkowany rekreacyjnie dla potrzeb własnych pracowników.

II.5 IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW WYSTĘPUJĄCYCH NA OBSZARZE GMINY SULMIERZYCE

W celu określenia najważniejszych problemów występujących na obszarze objętym Planem Rozwoju Lokalnego dokonano identyfikacji problemów w sferze społecznej, ekonomicznej i zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce.

Problemy sfery społecznej

Jednym z ważnych problemów mieszkańców Gminy Sulmierzyce jest brak świadczonych usług w zakresie rehabilitacji. Głównym celem rehabilitacji jest zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego podopiecznemu wykonywanie podstawowych czynności. Współczesne aspekty medycyny kładą duży nacisk nie tylko na leczenie, ale także na przywracanie sprawności osobom poszkodowanym. Na terenie gminy Sulmierzyce znajduje się Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia, który zapewnia podstawową opiekę medyczną mieszkańcom Gminy. Budowa Gminnego Ośrodka Rehabilitacji pozwoliłoby urzeczywistnić dążenia mieszkańców. Istotnym problemem z jakim boryka się ośrodek zdrowia, podobnie jak cała służba zdrowia na terenie całego kraju, to ograniczone środki finansowe uniemożliwiające realizację przedstawionego wyżej zadania. Społeczność lokalna powinna mieć łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów, co umożliwiłoby szybszą diagnozę i efektywne leczenie.

Kolejnym istotnym problemem Gminy Sulmierzyce jest problem związany z bezpieczeństwem mieszkańców. Statystyki policyjne z lat 2005 – 2008 wskazują tendencję wzrostową liczby przestępstw, wypadków i kolizji drogowych na terenie gminy. Niezbędne staje się zatem zwiększenie liczby funkcjonariuszy policji patrolujących rejon Gminy oraz wyposażenia ich w niezbędne środki techniczne. Jednostki OPS z terenu Gminy nie posiadają specjalistycznego sprzętu do prowadzenia działań ratownictwa technicznego oraz chemicznego. Udział jednostek OSP w działaniach jest przede wszystkim ukierunkowany na działania gaśnicze, usuwanie gniazd niebezpiecznych owadów, usuwanie nadmiernych przyborów wody i likwidacji skutków działania silnych wiatrów. OSP w Sulmierzycach jako jedyna z terenu Gminy włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

Na terenie Gminy Sulmierzyce najważniejszym problemem w zakresie pomocy społecznej jest brak klubów seniora oraz świetlicy środowiskowej. Dużym problemem jest również brak warsztatów terapii zajęciowej, grup samopomocowych dla osób wykluczonych społecznie, mitingów trzeźwości, Centrów Aktywności Lokalnej. Niezbędne jest także udoskonalenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i próba nauczania rozwiązywania własnych problemów, organizowanie robót publicznych oraz opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej i pokonywania bezradności społecznej – tworzenie Klubów Integracji Społecznej i Centrów Integracji Społecznej. Dużym problemem GOPS – u jest pozyskiwanie wolontariuszy do współpracy dla realizowanych projektów, np. program Starszy Brat, Starsza Siostra.

Problemy sfery ekonomicznej

Poważnym problemem sfery ekonomicznej jest niska produktywność gleb związana z ich słabą klasą bonitacyjną.

Dodatkowo poważnym problemem rolników jest degradacja gruntów rolnych spowodowana działaniami odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego. Eksploatacja ta powoduje nieuniknione zmiany i zagrożenia w środowisku wyrażające się w zmianie ukształtowania terenu, zmianie stosunków wodnych, co bardzo negatywnie wpływa na środowisko glebowo – roślinne. Z roku na rok pogarsza się struktura gleby, co spowodowane jest obniżeniem poziomu wód gruntowych ze względu

na odwodnienia terenu. Zaznaczył się wyraźny spadek zdolności wiązania wody przez glebę, co jest zjawiskiem bardzo niekorzystnym, gdyż odzyskiwanie zdolności retencyjnych gleb jest bardzo powolne i w terenie oddziaływania leja depresji niemożliwe do odzyskania przez wiele lat. Prowadzi to do znacznych obniżek plonów, szczególnie na glebach lżejszych.

W wyniku oddziaływania ciepłnego elektrowni Bełchatów zmienia się także klimat. W ostatnich latach zaznaczył się brak opadów, szczególnie w miesiącach wiosenno – letnich oraz silne wiatry. Warunki takie sprzyjają dodatkowo wysuszeniu gleb.

Szczególnie ujemnie wpływa to na gleby organiczne w kompleksach łąkowych, co doprowadziło do wielu niekorzystnych zjawisk, tj. obniżenie się powierzchni gleb w wyniku osiadania, mineralizacji, kruszenia się masy organicznej, stepowanie, zanik wartościowy. Duże powierzchnie łąk zatraciły już charakter siedlisk łąkowych.

Problemy sfery zagospodarowania przestrzennego

Głównym problemem Gminy Sulmierzyce w sferze zagospodarowania przestrzennego jest słaby stopień skanalizowania Gminy. Bezodpływowe szamba przydomowe, do których odprowadzane są ścieki, powodują pogorszenie się jakości gleb oraz wód gruntowych i powierzchniowych, poprzez występujące w nich nieszczelności. W skutek realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych nastąpi uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej. Istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego stanowią zbiorniki z gnojowicą oraz odpady gromadzone indywidualnie w ramach poszczególnych nieruchomości.

Kolejnym istotnym problemem jest zły stan techniczny dróg. Układ komunikacyjny Gminy opiera się na sieci dróg gminnych, powiatowych oraz wojewódzkich. Nie wszystkie te drogi są w dobrym stanie technicznym. Większość dróg powiatowych wymaga modernizacji. W wyniku procesów starzenia i destrukcji w okresach zimowych następuje nasilenie ubytków nawierzchni. Tym samym stwarzają zagrożenie w ruchu drogowym.

Dużym problemem zarówno Gminy Sulmierzyce, jak i całego powiatu pączęzańskiego jest zanieczyszczenie powietrza spowodowane emisją punktową zanieczyszczeń. W 2006 r. z zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie woj. łódzkiego wyemitowano ogółem 214337 Mg zanieczyszczeń w tym 8908 Mg pyłów i 205 429 Mg gazów. Powiat pączęzański pod względem emisji punktowej tlenku węgla zajmuje drugie miejsce w województwie, natomiast trzecie pod względem emisji dwutlenku azotu. Na terenie gminy, pomimo odsiarczania spalin elektrowni, występuje duże zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem siarki i tlenkiem azotu.

Zły stan techniczny większości obiektów kulturowych i brak inwestorów dla atrakcyjnego zabudowania części obiektów zabytkowych położonych na terenie Gminy, brak stałej imprezy kulturalnej, promującej tradycje i zwyczaje regionu na forum ogólnopolskim i międzynarodowym, słabo wyeksponowane posiadane walory przyrodnicze to najistotniejsze problemy z zakresu środowiska kulturowego występujące na terenie Gminy Sulmierzyce.

Głównym problemem z zakresu przyrodniczo – ekologicznego jest konieczność zachowania walorów środowiska przyrodniczego oraz przestrzegania obowiązujących przepisów w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego.

II.5.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT, czyli analiza potrzeb oraz zagrożeń dla realizacji planu rozwoju, przedstawia mocne i słabe strony Gminy Sulmierzyce oraz wskazuje szanse i zagrożenia dla jego rozwoju i stanowi uzupełnienie identyfikacji najważniejszych problemów występujących na obszarze Gminy Sulmierzyce. Analiza ta jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Technika ta jest stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego jako uniwersalne narzędzie pierwszego etapu analizy strategicznej.

W celu określenia silnych stron (atutów) oraz słabości (barier) Gminy Sulmierzyce dokonano szczegółowej oceny istniejącego potencjału Gminy, w przekroju następujących elementów:

- sfera społeczna – sytuacja demograficzna, warunki i jakość życia mieszkańców, oświata i edukacja, opieka zdrowotna, rynek pracy;
- sfera ekonomiczna – gospodarka, turystyka, rolnictwo;
- sfera zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna, obiekty dziedzictwa kulturowego, uwarunkowania ochrony środowiska, własności nieruchomości.

Tabela 33 Analiza SWOT – Sfera społeczna - poziom bezpieczeństwa, oświata, zdrowie, organizacje pozarządowe, rynek pracy, demografia.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami społecznymi; ▪ szerokie społeczne zaangażowanie towarzystw, związków i innych organizacji społecznych w życie miejscowości i gminy; ▪ spadek liczby osób bezrobotnych; ▪ szeroka baza edukacyjna – przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazjum; ▪ funkcjonująca biblioteka gminna; ▪ wzrost poziomu wykształcenia ludzi młodych; ▪ dostęp mieszkańców do placówki podstawowej opieki zdrowotnej; ▪ wprowadzenie programu zwiększającego aktywność zawodową osób bezrobotnych; ▪ wszechstronna działalność bibliotek, OSP i Kół Gospodyń Wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak odpowiednio dostosowanego do potrzeb dzieci i młodzieży boiska przyszkolnego; ▪ niedostateczna oferta kulturalna dla młodzieży i dzieci ▪ niewystarczający standard bazy medycznej; ▪ ujemny przyrost naturalny. ▪ relatywnie wysoki poziom bezrobocia. ▪ brak dostatecznej ilości miejsc pracy dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych i absolwentów wyższych uczelni. ▪ brak powszechnego dostępu do Internetu; ▪ brak środków finansowych na zajęcia pozalekcyjne; ▪ brak promocji regionu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozwój kultury, oświaty i społeczeństwa informacyjnego; ▪ możliwość korzystania z programów strukturalnych; ▪ nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami w zakresie poszerzenia oferty kulturowej; ▪ rosnące znaczenie profilaktyki zdrowotnej mieszkańców; ▪ rosnące ambicje młodych ludzi do podwyższania swoich kwalifikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ograniczone środki finansowe na poprawę standardu bazy medycznej; ▪ średni poziom wykształcenia mieszkańców Gminy; ▪ bezrobocie w na terenie gminy; ▪ ograniczone możliwości uzyskania pracy i niskie zarobki; ▪ migracja zarobkowa młodzieży; ▪ brak szerokich działań na rzecz promocji Gminy.

Tabela 34 Analiza SWOT – Sfera ekonomiczna – gospodarka, turystyka, rolnictwo.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ duże walory krajobrazowe i przyrodnicze; ▪ wzrost świadomości rolników; ▪ korzystanie z funduszy UE przez rolników; ▪ dogodne warunki dla rozwoju turystyki wiejskiej i upraw ekologicznych; ▪ dogodne położenie Gminy w centralnej części kraju. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej; ▪ brak instytucji doradztwa i wspierania przedsiębiorczości; ▪ brak terenów przemysłowych i inwestycyjnych; ▪ rozdrobnienie kapitału utrudniające rozwój przedsiębiorstw, w tym działania modernizacyjne i wprowadzanie technologii innowacyjnych; ▪ mały rynek zbytu płodów rolnych; ▪ niski poziom wyposażenia technicznego Gminy w urządzenia sieciowe; ▪ brak gospodarstw rolnych o dużej powierzchni; ▪ niedostateczna ilość stowarzyszeń i instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości; ▪ niedoinwestowanie w zakresie środków trwałych w gospodarstwach rolnych; ▪ niski poziom wykształcenia zawodowego rolników; ▪ brak aktywnej działalności grup producenckich artykułów rolnych; ▪ złe warunki glebowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego Gminy; ▪ zwiększenie atrakcyjności miejscowości, co przyczyni się do wzrostu zainteresowania turystyką; ▪ rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich i drobnej wytwórczości; ▪ rozwój specjalizacji w rolnictwie; ▪ wprowadzenie nowych technologii w rolnictwie; ▪ nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami; ▪ możliwość uzyskania środków finansowych z funduszy UE. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ degradacja środowiska naturalnego; ▪ wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz niestabilny system prawny utrudniający rozwój gospodarki miejscowości; ▪ niska opłacalność produkcji rolnej; ▪ duża konkurencja na rynku; ▪ załamanie gospodarki na skutek światowego kryzysu; ▪ niedoinformowanie przedsiębiorców i rolników na temat możliwości pozyskania funduszy UE.

Tabela 35 Analiza SWOT – Sfera zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna, obiekty dziedzictwa kulturowego, uwarunkowania ochrony środowiska, własności nieruchomości

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ▪ wysoki stopień zwodociągowania; ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa; ▪ dobrze rozwinięty system elektroenergetyczny; ▪ sprawne funkcjonowanie sieci wodociągowej; ▪ dobrze rozwinięta sieć telefoniczna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak dostatecznej ilości środków w budżecie Gminy na realizację infrastrukturalnych zadań inwestycyjnych; ▪ brak większych zabytków; ▪ brak drogi krajowej, która przebiegałaby przez Gminę; ▪ słabo rozbudowana sieć kanalizacyjna, brak urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków; ▪ brak sieci ciepłej, gazowej; ▪ zły stan techniczny dróg; ▪ nasilenie się ubytków nawierzchni dróg w wyniku procesów starzenia i destrukcji w okresach zimowych; ▪ brak składowiska odpadów; ▪ znikomy udział energii uzyskiwanej ze źródeł alternatywnych; ▪ niezadowalający stan informatyzacji gminy; ▪ brak wyznaczonych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa stanu infrastruktury drogowej; ▪ rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz systemu gazowego; ▪ możliwość uzyskania dofinansowania z funduszy unijnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ brak kapitału na inwestycje infrastrukturalne; ▪ konkurencja innych ośrodków i regionów w pozyskiwaniu kapitału zewnętrznego.

III CELE OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE ROZWOJU OBSZARU

Odpowiednie rozplanowanie działań przez osoby i instytucje, które będą miały wpływ na realizację poszczególnych zadań ujętych w Planie, możliwe jest dzięki dokładnemu określeniu celów strategicznych oraz szczegółowych. Działania objęte Planem pozwalają na kompleksowe ujęcie zrównoważonego rozwoju gminy w sferze społecznej, ekonomicznej oraz zagospodarowania przestrzennego.

Misją rozwoju (głównym celem kierunkowym) Gminy Sulmierzyce jest podniesienie poziomu życia mieszkańców poprzez pełniejsze wykorzystanie potencjału do rozwoju funkcji gospodarczych, tj. infrastruktury technicznej i społecznej, społeczeństwa informacyjnego, przedsiębiorczości, turystyki, ochrony środowiska, rolnictwa i bezpieczeństwa publicznego.

Cel ten wskazuje ogólny kierunek rozwoju Gminy Sulmierzyce i przekłada się na równorzędne względem siebie cele strategiczne, będące konkretyzacją misji rozwoju.

Celami strategicznymi dalszego działania Gminy Sulmierzyce, których realizacja mieć będzie miejsce w latach 2009-2015, są:

- I. Poprawa jakości życia społeczności lokalnej;***
- II. Poprawa jakości infrastruktury technicznej;***
- III. Poprawa jakości infrastruktury społecznej;***
- IV. Ochrona środowiska naturalnego;***

Uszczegółowieniem celów strategicznych są odpowiadające im cele operacyjne. Cele te powinny być: precyzyjne, mierzalne, osiągalne, realistyczne i określone w czasie.

CEL STRATEGICZNY I

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

CEL OPERACYJNY 1.1:

POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

SPODZIEWANE EFEKTY:

- poprawa jakości usług świadczonych przez jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne gminy;
- poprawa wykrywalności przestępstw oraz zmniejszenie ilości kolizji i wypadków na drogach;
- wzrost jakości wyposażenia technicznego jednostek bezpieczeństwa publicznego.

CEL OPERACYJNY 1.2:

WZROST KWALIFIKACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

SPODZIEWANE EFEKTY:

- podniesienie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej w zakresie obecnych potrzeb na rynku pracy;
- poprawa znajomości języków obcych wśród społeczności lokalnej;
- wzrost ilości organizowanych kursów i szkoleń specjalistycznych;
- uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej szkół.

CEL OPERACYJNY 1.3:

POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG MEDYCZNYCH

SPODZIEWANE EFEKTY:

- rozszerzenie dostępności i zakresu usług jednostek medycznych;
- poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Sulmierzyce;
- poprawa kondycji zdrowotnej zasobów ludzkich;
- zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego pacjentom wykonywanie podstawowych czynności;
- przywracanie sprawności ruchowej osobom poszkodowanym w wypadkach.

CEL OPERACYJNY 1.4:

ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZEŃSTWA INFORMATYCZNEGO

SPODZIEWANE EFEKTY:

- poprawa umiejętności społeczności lokalnej w zakresie obsługi komputera;
- wzrost ilości stanowisk komputerowych w urzędzie administracji publicznej;
- umożliwienie petentowi urzędu administracji publicznej bezpośredniego dostępu do zasobów bazy gminy;
- wymiana korespondencji ze stronami na ich wniosek lub za ich zgodą drogą elektroniczną w postaci dokumentów elektronicznych;
- zbudowanie systemu teleinformatycznego pozwalającego na przetwarzanie dokumentów elektronicznych oraz ich elektroniczną wymianę.

CEL STRATEGICZNY II

POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

CEL OPERACYJNY 2.1:

POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY WODNO - KANALIZACYJNEJ

SPODZIEWANE EFEKTY:

- poprawa stanu środowiska naturalnego w zakresie wód gruntowych, powierzchniowych oraz stanu gruntów;
- poprawa stanu sieci wodociągowej;
- zmniejszenie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania gminy;
- poprawa stanu gospodarki ściekowej.

CEL OPERACYJNY 2.2:

POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

SPODZIEWANE EFEKTY:

- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy;
- rozwój gospodarki lokalnej
- rozwój turystyki zarówno weekendowej jak również tranzytowej;
- poprawa bezpieczeństwa społeczeństwa lokalnego;
- wzrost długości dróg utwardzonych;
- poprawa stanu technicznego posiadanej sieci dróg.

CEL STRATEGICZNY III

POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

CEL OPERACYJNY 3.1:

ZWIEKSZENIE DOSTĘPNOŚCI
INFRASTRUKTURY
MEDYCZNEJ

SPODZIEWANE EFEKTY:

- poprawa stanu infrastruktury medycznej;
- rozszerzenie dostępności i zakresu usług jednostek medycznych;
- poprawa standardu wyposażenia w sprzęt medyczny oraz skuteczności działań w stanach zagrożenia zdrowotnego;
- zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego pacjentom wykonywanie podstawowych czynności;
- poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy.

CEL OPERACYJNY 3.2:

POPRAWA JAKOŚCI
INFRASTRUKTURY
EDUKACYJNEJ

SPODZIEWANE EFEKTY:

- wzrost aktywności społeczności lokalnej;
- poprawa rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży szkolnej;
- poprawa stanu obiektów edukacyjnych;
- poprawa jakości obiektów sportowych i jakości zajęć fizycznych;
- poprawa dostępu do obiektów sportowych;

CEL OPERACYJNY 3.3:

POPRAWA STANU ZASOBÓW
MIESZKANIOWYCH

SPODZIEWANE EFEKTY:

- poprawa standardów infrastruktury mieszkaniowej, w tym poprawa stanu technicznego oraz wzrost poziomu wyposażenia technicznego;
- ograniczenie kosztów z tytułu utrzymania budynków mieszkalnych w długim okresie czasu;
- zabezpieczenie powierzchni przeznaczonej pod budowę zasobów mieszkaniowych;

CEL STRATEGICZNY IV

OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

CEL OPERACYJNY 4.1:

**OCHRONA OTACZAJĄCEGO ŚRODOWISKA
PRZYRODNICZEGO I KSZTAŁTOWANIE
ŁADU PRZESTRZENNEGO**

SPODZIEWANE EFEKTY:

- *utrzymanie dotychczasowego stanu obiektów atrakcyjnych turystycznie;*
- *utrzymanie stanu wód powierzchniowych i gruntowych;*
- *utrzymanie dotychczasowego stanu emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz emisji hałasu;*
- *ograniczenie ilości składowanych odpadów;*
- *rozpowszechnienie segregacji odpadów na terenach wiejskich i miejskich;*

Celem projektów przewidzianych do realizacji ujętych w Planie Rozwoju Lokalnego jest poprawa ogólnego wizerunku Gminy, zwiększenie atrakcyjności dla inwestorów poprzez poprawę jakości dróg, chodników oraz ogólny rozwój systemu komunikacji i zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, dalszy rozwój infrastruktury, poprawę warunków siedliskowych, bytowych oraz sanitarnych poprzez zwiększenie liczby użytkowników kanalizacji sanitarnej.

Priorytetowym, długoterminowym zadaniem Gminy Sulmierzyce jest zapewnienie mieszkańcom i zakładom zlokalizowanym na tym terenie prawidłowych rozwiązań gospodarki wodno – ściekowej. Powyższy cel możliwy jest do osiągnięcia poprzez budowę oczyszczalni ścieków, kolejne etapy budowy kanalizacji sanitarnej, ciągła praca nad ograniczeniem ładunku zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych z oczyszczalni gminnej.

CEL STRATEGICZNY I

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Gmina Sulmierzyce charakteryzuje się spadkiem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (ponad 19% ogółu ludności) oraz ujemnym przyrostem naturalnym. W celu polepszenia jakości życia społeczeństwa lokalnego oraz utrzymania dotychczasowego poziomu ludności w wieku produkcyjnym zaleca się z jednej strony dokonywać systematycznych zmian w zakresie ochrony zdrowia, szkolnictwa oraz bezpieczeństwa publicznego, a z drugiej strony podjąć działania w celu aktywizacji gospodarki gminy.

Rozwój gminy uzależniony jest od jakości zasobów ludzkich oraz „środowiska”, w którym funkcjonują. Im większa wiedza i skuteczniejszy sposób wykorzystania potencjalnych możliwości każdego człowieka, tym większy rozwój gminy.

Aktywizacja społeczeństwa i podniesienie poziomu jego wykształcenia spowoduje ograniczenie bezrobocia i wzrost wskaźnika aktywności gospodarczej (liczby podmiotów w regionie), co wpłynie na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej gminy.

W celu poprawy jakości życia społeczności lokalnej niezbędne staje się podniesienie jakości dotychczasowego poziomu usług świadczonych przez jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne gminy (policja, OSP). Jednostki OSP nie posiadają specjalistycznego sprzętu do prowadzenia ratownictwa technicznego oraz chemicznego.

W celu poprawy jakości życia ludności należy podjąć kroki zmierzające do podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich w zakresie przystosowania do obecnych potrzeb na rynku pracy. Zmieniające się warunki życia społeczno – gospodarczego oraz wysokie wymagania stawiane na rynku pracy zmuszają pracujących do ciągłego zdobywania wiedzy, doświadczenia oraz mobilności zawodowej. Celem zadania jest dążenie do utrzymania zatrudnienia lub powrotu do czynnego życia zawodowego społeczności lokalnej.

W dużej mierze rozwój mieszkańców gminy uzależniony jest od działań zainicjowanych przez władze lokalne. W tym celu organizowane są specjalistyczne programy szkoleniowe (w tym służące reorientacji zawodowej) o różnych specjalnościach. Ponadto, należy dążyć do stałego doskonalenia kadry nauczycielskiej.

Na terenie gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach, w ramach którego realizowane są podstawowe świadczenia w zakresie ochrony zdrowia.

W celu poprawy dostępu do usług medycznych mieszkańców gminy zaleca się rozszerzenie zakresu działalności istniejącej jednostki medycznej o świadczenia medyczne związane z rehabilitacją. Wskazane jest ciągłe monitorowanie stanu zdrowotności mieszkańców gminy.

Poprzez rozbudowę infrastruktury społeczeństwa informatycznego na terenie gminy wyrównane zostaną dysproporcje pomiędzy ludnością lokalną (a docelowo - społecznością wiejską i miejską) w zakresie umiejętności obsługi sprzętu komputerowego, wykorzystywania komputerów do poszerzania wiedzy i zainteresowań dzieci i młodzieży jak również w ramach poprawy organizacji i zarządzania urzędów administracji publicznej.

Proponowane kierunki działań mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców gminy Sulmierzyce, a tym samym aktywizację społeczeństwa lokalnego, zarówno na płaszczyźnie kulturalno – oświatowej jak i informacyjnej.

Cele operacyjne:

1.1 POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO poprzez:

- doposażenie jednostek OSP;
- zwiększenie liczby funkcjonariuszy policji oraz wyposażenia ich w niezbędne środki techniczne.

Spodziewane efekty:

- poprawa jakości usług świadczonych przez jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne gminy,
- poprawa wykrywalności przestępstw oraz zmniejszenie ilości kolizji i wypadków na drogach,
- wzrost jakości wyposażenia technicznego jednostek bezpieczeństwa publicznego.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Komenda Wojewódzka w Łodzi.

1.2 WZROST KWALIFIKACJI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ poprzez:

- organizację szkoleń i kursów zawodowych;
- organizację szkoleń i kursów doszkalających;
- doskonalenie kadry nauczycielskiej;
- doposażenie szkół podstawowych z terenu gminy.

Spodziewane efekty:

- podniesienie kwalifikacji i umiejętności społeczności lokalnej w zakresie obecnych potrzeb na rynku pracy;

- poprawa znajomości języków obcych wśród społeczności lokalnej;
- wzrost ilości organizowanych kursów i szkoleń specjalistycznych;
- uatrakcyjnienie oferty edukacyjnej szkół.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Powiatowy Urząd Pracy w Pajęcznie;
- Społeczność lokalna;
- Lokalni i potencjalni inwestorzy.

1.3 POPRAWA DOSTĘPU DO USŁUG MEDYCZNYCH poprzez:

- modernizację Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Sulmierzycach;
- rozszerzenie wachlarza oferowanych usług medycznych oferowanych przez SPGOZ;
- utworzenie Gminnego Ośrodka Rehabilitacji.

Spodziewane efekty:

- rozszerzenie dostępności i zakresu usług jednostek medycznych;
- poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Sulmierzyce;
- poprawa kondycji zdrowotnej zasobów ludzkich;
- zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego pacjentom wykonywanie podstawowych czynności;
- przywracanie sprawności ruchowej osobom poszkodowanym w wypadkach.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach

1.4 ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY SPOŁECZEŃSTWA INFORMATYCZNEGO poprzez:

- wprowadzenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów wraz z infrastrukturą bezpieczeństwa zintegrowanego z platformą e-Usług Publicznych Województwa Łódzkiego.
- wprowadzenie systemu integracji zewnętrznych systemów elektronicznego obiegu dokumentów z platformą e-Usług Publicznych Województwa Łódzkiego.

Spodziewane efekty:

- umożliwienie petentowi urzędu administracji publicznej bezpośredniego dostępu do zasobów bazy gminy;
- poprawa umiejętności społeczności lokalnej w zakresie obsługi komputera;
- wymiana korespondencji ze stronami na ich wnioski lub za ich zgodą drogą elektroniczną w postaci dokumentów elektronicznych wraz z wykorzystaniem bezpiecznego podpisu elektronicznego;

- pozyskanie niezbędnego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem niezbędnych do elektronicznego obiegu dokumentów w urzędzie administracji publicznej;
- zbudowanie w urzędzie administracji publicznej systemu teleinformatycznego pozwalającego na przetwarzanie dokumentów elektronicznych oraz ich elektroniczną wymianę.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach.

CEL STRATEGICZNY II

POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Infrastruktura techniczna na terenie Gminy Sulmierzyce obejmuje: infrastrukturę drogową, strukturę komunikacyjną, sieć wodno-kanalizacyjną, gospodarkę ciepłem oraz stan zgazyfikowania i zelektryfikowania terenu gminy.

W zakresie powiązań wewnątrzgminnych sieć dróg jest wystarczająco gęsta. Wszystkie wsie są obsługiwane komunikacyjnie, mają połączenia z siedzibą gminy i ze sobą. Wszystkie odcinki dróg powiatowych i gminnych posiadają nawierzchnie twardą ulepszoną najczęściej bitumiczną, nie zawsze jednak w dobrym stanie technicznym. Generalnie, w obecnym stanie, większość dróg wymaga przebudowy lub modernizacji, szczególnie w zakresie szerokości jezdni i wzmocnienia nawierzchni.

Teren gminy jest w 100% zwodociągowany. Obszar gminy w zakresie istniejącej zabudowy jest w 100% zelektryfikowany.

Gmina nie posiada własnego wysypiska odpadów komunalnych. Odpady wywożone są przez podmioty świadczące usługi w zakresie wywozu odpadów, na wysypiska w sąsiedzkich gminach.

Na terenie gminy brak jest kompleksowej sieci gazowej oraz zorganizowanej gospodarki cieplnej.

Cele operacyjne:

2.1 POPRAWA STANU INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ poprzez:

- budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Bogumiłowice,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej miejscowości Bogumiłowice,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej miejscowości Dąbrowa,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej miejscowości Kodrań,
- budowę systemu kanalizacji sanitarnej miejscowości Anielów,

Spodziewane efekty:

- poprawa stanu środowiska naturalnego w zakresie wód gruntowych, powierzchniowych oraz stanu gruntów;
- poprawa stanu gospodarki ściekowej;
- poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy;

- uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej;
- poprawa stanu sieci wodociągowej;
- zmniejszenie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania gminy;
- w skutek likwidacji szamb przydomowych poprawa jakości gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych;
- racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach.

2.2 POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY DROGOWEJ poprzez:

- poprawę powiązań komunikacyjnych i stanu dróg, zwłaszcza usprawnienie dojazdu do gminy i strefy przedsiębiorczości;
- budowę oraz przebudowę chodników w miejscowości Sulmierzyce;
- rozbudowę oraz modernizację dróg gminnych i powiatowych na terenie gminy;
- rozbudowę połączeń drogowych gminy z głównymi ciągami komunikacyjnymi;

Spodziewane efekty:

- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy;
- rozwój gospodarki lokalnej
- rozwój turystyki zarówno weekendowej jak również tranzytowej;
- poprawa bezpieczeństwa społeczeństwa lokalnego;
- wzrost długości dróg utwardzonych;
- poprawa stanu technicznego posiadanej sieci dróg;

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Powiatowy Zarząd Dróg.

CEL STRATEGICZNY III

POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ

Poziom życia mieszkańców zależy jest między innymi od jakości świadczonych usług w sferze edukacji, kultury, sportu i rekreacji, opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, mieszkalnictwa. Są to z punktu widzenia warunków życia mieszkańców Gminy Sulmierzyce dziedziny o kluczowym znaczeniu.

Na terenie gminy planuje się szereg działań mających poprawić stan infrastruktury społecznej, co ma wpłynąć na zaspokojenie potrzeb mieszkańców oraz zwiększyć aktywność społeczności lokalnej.

Poprawa jakości bazy oświatowej oraz umożliwienie wykorzystania szkolnych obiektów sportowych przez mieszkańców, przyczyni się do lepszego zagospodarowania pozalekcyjnego czasu dzieci i młodzieży, i zachęci osoby dorosłe do czynnych form spędzania wolnego czasu

Lepszy stan infrastruktury społecznej przyczyni się m.in. do wzrostu aktywności mieszkańców gminy, podniesienia jakości świadczonych usług medycznych oraz rozszerzenie ich o nowe usługi, polepszenia warunków kształcenia oraz poprawy stanu sprawności i wydajności fizycznej dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

3.1 ZWIEKSZENIE DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY MEDYCZNEJ poprzez:

- modernizację Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Sulmierzycach;
- rozszerzenie wachlarza oferowanych usług medycznych oferowanych przez SPGOZ;
- utworzenie Gminnego Ośrodka Rehabilitacji.

Spodziewane efekty:

- poprawa stanu infrastruktury społecznej w zakresie służby zdrowia;
- rozszerzenie dostępności i zakresu usług jednostek medycznych;
- poprawa standardu wyposażenia w sprzęt medyczny oraz skuteczności działań w stanach zagrożenia zdrowotnego;
 - zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego pacjentom wykonywanie podstawowych czynności;
 - poprawa sprawności ruchowej osób poszkodowanym w wypadkach;
 - poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Sulmierzycach.

3.2 POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY EDUKACYJNEJ poprzez:

- doskonalenie kadry nauczycielskiej;
- doposażenie szkół podstawowych z terenu gminy;
- zakup autobusu dowożącego uczniów do szkół.

Spodziewane efekty:

- wzrost aktywności społeczności lokalnej;
- poprawa rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży szkolnej;

- poprawa stanu obiektów edukacyjnych;
- poprawa jakości obiektów sportowych i jakości zajęć fizycznych;
- poprawa dostępu do obiektów sportowych.

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Kuratorium Oświaty w Łodzi.

3.3 POPRAWA STANU ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH poprzez:

- budowę systemu kanalizacji sanitarnej miejscowościach: Bogumiłowice, Dąbrowa, Kodrań, Anielów,
- uzbrojenie terenów pod budownictwo jednorodzinne;
- dokonywanie systematycznych nakładów inwestycyjnych m.in. na modernizację powierzchni dachów, wymianie stolarki okiennej, konserwacji i wymianie tynków wewnętrznych i zewnętrznych;

Spodziewane efekty:

- poprawa standardów infrastruktury mieszkaniowej, w tym poprawa stanu technicznego oraz wzrost poziomu wyposażenia technicznego;
- ograniczenie kosztów z tytułu utrzymania budynków mieszkalnych w długim okresie czasu;
- zabezpieczenie powierzchni przeznaczonej pod budowę zasobów mieszkaniowych;

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Społeczeństwo lokalne.

CEL STRATEGICZNY IV

OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Z uwagi na charakter gminy oraz przewidywane działania mające na celu jej rozwój niezbędne są czynności wpływające na poprawę i utrzymanie dotychczasowego stanu zasobów środowiska naturalnego oraz posiadanych obiektów zabytkowych, które stanowią istotny czynnik wpływający na jakość życia mieszkańców Gminy.

W tym celu niezbędne jest bieżące monitorowanie stanu obiektów dziedzictwa kulturowego oraz ponoszenie nakładów inwestycyjnych na ich modernizację, gdyż obiekty te stanowią istotny element promocyjny gminy.

Ze względu na rolniczy charakter Gminy ochrona środowiska, w tym w szczególności wód, lasów i gleb, ma kluczowe znaczenie dla zachowania możliwości prowadzenia produkcji rolniczej oraz dla poprawy jakości życia na obszarze Gminy Sulmierzyce.

Przez teren Gminy Sulmierzyce przepływa rzeka Krasówka, która jest największym lewym dopływem Widawki. Większość wód rzeki pochodzi z odwodnienia odkrywki Szczerców. Krasówka zaliczana jest do wód krainy ryb łososiowatych i lipienia.

Na obszarze Gminy występują istotne - ze względów gospodarczych - tereny górnicze eksploatacji węgla brunatnego „Pole Bełchatów” i „Pole Szczerców” oraz tereny kopalni ze złóż kruszywa naturalnego „Bogumiłowice”, „Dąbrówka”, „Dąbrówka II” i „Marcinów”.

Wymienione powyżej tereny mają bezpośredni wpływ na stan środowiska naturalnego. Eksploatacja złóż kruszywa naturalnego oraz węgla brunatnego w sposób istotny oddziałuje na środowisko naturalne, a głównie na zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego przez zapylenie, emisję hałasu oraz zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych. W celu eliminacji wszelkich zagrożeń i uciążliwości związanych należy minimalizować ujemne oddziaływanie tych terenów na środowisko i krajobraz. Tereny eksploatacji złoża węgla brunatnego objęte są stałym monitoringiem hałasu, stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zanieczyszczeń powietrza.

Bezpośredni wpływ na stan środowiska naturalnego mają również:

- niski wskaźnik skanalizowania gminy oraz wysoka ilość bezodpływowych zbiorników (szamb);
- emisja zanieczyszczeń do atmosfery z tzw. palenisk domowych, silników spalinowych oraz gazy ulatniające się z obszaru oczyszczalni ścieków;
- brak kompleksowej gospodarki ciepłem;
- emisja hałasu – źródło emisji to przede wszystkim silniki pojazdów mechanicznych;
- brak kompleksowej gospodarki odpadami stałymi.

W Gminie Sulmierzyce szczególnie ważna jest likwidacja źródeł oraz skutków degradacji środowiska naturalnego.

W ramach celu strategicznego wspierane będą przede wszystkim przedsięwzięcia infrastrukturalne w zakresie gospodarki wodno – ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi oraz ochrony przyrody.

Cele operacyjne:

4.1 OCHRONA OTACZAJĄCEGO ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KSZTAŁTOWANIE ŁADU PRZESTRZENNEGO poprzez:

- budowę/rozbudowę sieci kanalizacyjnej,
- ochronę obiektów zabytkowych oraz obiektów wpisanych do ewidencji zabytków,
- powiększenie terenów leśnych,
- aktywizację lokalnej społeczności do działań na rzecz ochrony środowiska,
- ekologizację szkolnych programów nauczania,
- dbanie o ład przestrzenny i jego funkcjonalność dla mieszkańców,
- wykorzystanie walorów środowiska naturalnego dla promocji turystycznej gminy.
- aktywizację współpracy organizacji społecznych, instytucji oświatowych, lokalnych przedsiębiorców, władz lokalnych i wyższych szczebli w zakresie ochrony ekologicznej.

Spodziewane efekty:

- utrzymanie dotychczasowego stanu obiektów atrakcyjnych turystycznie;
- utrzymanie stanu wód powierzchniowych i gruntowych;
- utrzymanie dotychczasowego stanu emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz emisji hałasu;
- ograniczenie ilości składowanych odpadów;
- rozpowszechnienie segregacji odpadów na terenach wiejskich i miejskich;

Realizatorzy:

- Urząd Gminy w Sulmierzycach;
- Społeczność lokalna.

IV ZADANIA ZMIERZAJĄCE DO REALIZACJI CELÓW

IV.1 ZMIANY W STRUKTURZE GOSPODARCZEJ OBSZARU

- Zwiększenie aktywności zawodowej osób długotrwale bezrobotnych oraz osób bezrobotnych będących długotrwałymi klientami pomocy społecznej.
- Podnoszenie kwalifikacji biznesowych osób mieszkających na terenach wiejskich poprzez kursy i szkolenia.
- Przyspieszenie procesów administracyjnych, łatwiejsze uzyskiwanie różnego rodzaju zezwoleń dla osób prowadzących działalność gospodarczą.
- Wspieranie osób chętnych do prowadzenia działalności gospodarczej na zasadzie samozatrudnienia.

IV.2 ZMIANY W SPOSOBIE UŻYTKOWANIA TERENU

- Aktualizacja miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce w odpowiedzi na zaistniałe potrzeby ze strony potencjalnych inwestorów.
- Uzbrojenie terenów pod budownictwo jednorodzinne.
- Wprowadzenie ładu urbanistycznego w zabudowie mieszkalnej i przemysłowej (w tym określenie warunków zagospodarowania działek, przeznaczenia terenów, warunków dla istniejącej i projektowanej zabudowy, podziału terenów na działki).
- Przygotowywanie terenów do sprzedaży inwestorom pod działalność produkcyjną i usługową.

IV.3 ROZWÓJ SYSTEMU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY

- Rozbudowa i modernizacja dróg gminnych .
- Przebudowa i modernizacja istniejących ulic na terenie wsi sołeckich (w tym przede wszystkim na terenie Sulmierzyc).

- Modernizacja i budowa ciągów dla pieszych.
- Współpraca z Zarządem Dróg Powiatowych w Pajęcznie dróg powiatowych.
- Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Bogumiłowice.
- Budowa kanalizacji w kolejnych miejscowościach Gminy – Bogumiłowice, Dąbrowa, Kodrań, Anielów.
- Modernizacja sprzętu i wyposażenia dla jednostek ochotniczej straży pożarnej.
- Modernizacja Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia w Sulmierzycach – budowa gminnego Ośrodka Rehabilitacji.
- Dalsze podnoszenie jakości warunków do nauki dla dzieci i młodzieży poprzez doposażenie (zakupy inwestycyjne) placówek oświatowych (szkół podstawowych i gimnazjum).
- Rozwój telefonizacji poprzez modernizację sieci telefonicznej jak i również poprzez działania w kierunku utrzymania i rozszerzenia telefonii bezprzewodowej.
- Modernizacja infrastruktury służącej bezpiecznemu dotarciu do szkoły – zakup autobusu dowożącego uczniów do szkół.
- Doposażenie gminnej biblioteki publicznej w Sulmierzycach.
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego – modernizacja infrastruktury informatycznej, budowa Zintegrowanego systemu e-Uслуг Publicznych.

IV.4 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA

- Ochrona środowiska naturalnego, w tym zasobów wody pitnej, poprzez budowę oczyszczalni ścieków w Bogumiłowicach i budowę sieci kanalizacyjnej w m. Bogumiłowice, Dąbrowa, Kodrań, Anielów.
- Dokonanie niezbędnych zakupów inwestycyjnych związanych z prawidłowym funkcjonowaniem gospodarki wodno - kanalizacyjnej, m.in. zakupy inwestycyjne dla oczyszczalni ścieków.

IV.5 POPRAWA STANU ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

- Rewaloryzacja zabytkowych parków w Chorzenicach i Woli Wydrzynej.
- Zapewnienie równych szans rozwoju osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez ułatwienie im dostępu do edukacji, kultury i sportu.
- Doposażenie gminnej biblioteki publicznej w Sulmierzycach.

IV.6 POPRAWA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Przeprowadzenie wcześniej wspomnianych działań w zakresie poprawy stanu środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej i społecznej (w tym: budowa oczyszczalni oraz kanalizacji sanitarnej, budowa i przebudowa ciągów pieszych, modernizacja Samodzielnego Publicznego

Ośrodka Zdrowia) mają na celu poprawę warunków i jakości życia mieszkańców. Zadania zmierzające do osiągnięcia powyższego celu:

- Zapewnienie mieszkańcom Gminy Sulmierzyce usług wodno – kanalizacyjnych, o odpowiednich standardach jakości, uwzględniających odpowiednie normy i przepisy prawa, dotyczące ochrony środowiska
- Zapobieganie inwalidztwu lub ograniczenie go poprzez budowę Gminnego Ośrodka Rehabilitacji.
- Zapewnienie mieszkańcom Gminy Sulmierzyce usług medycznych spełniających ich oczekiwania.

V REALIZACJA ZADAŃ

Wszystkie działania przewidziane w zadaniach inwestycyjnych są zgodne z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sulmierzyce.

Zadania będą realizowane w kolejnych latach zgodnie z załączoną tabelą. Wyznacznikiem zadań głównie są środki finansowe, które gmina pozyskuje tj. środków własne, środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Urzędu Marszałkowskiego oraz innych źródeł.

V.1 PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE W OKRESIE 2009-2015

Nazwa planowanego zadania	Budowa Zintegrowanego Systemu e-Uслуг Publicznych Województwa Łódzkiego (Wrota Regionu Łódzkiego)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 - 2010 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Realizacja zadania • Rozliczenie zadania inwestycyjnego
Oczekiwane rezultaty	Rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informatycznego na terenie Gminy Wprowadzenie systemu elektronicznego obiegu dokumentów wraz z infrastrukturą bezpieczeństwa zintegrowanego z platformą e-Uслуг Publicznych Województwa Łódzkiego. Wprowadzenie systemu integracji zewnętrznych systemów elektronicznego obiegu dokumentów z platformą e-Uслуг Publicznych Województwa Łódzkiego.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce Inne powiaty i gminy Województwa Łódzkiego
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 24 240,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 137 360,00 zł Kwota ogólna: 161 600,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Sulmierzyce (ul. Wolska)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do poszczególnych posesji znajdujących się przy ul. Wolskiej.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 137 433,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 137 433,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Ksawerów (dojazd do drogi 4004)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 4004.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 87 300,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 87 300,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Będków (dojazd do drogi 4002)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 4002.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 59 800,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 35 000,00 zł Kwota ogólna: 94 800,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Dąbrowa (dojazd do drogi 4008)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 4008.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 25 600,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 25 600,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Piekarach (dojazd do drogi 557)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 557.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 32 500,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 20 000,00 zł Kwota ogólna: 52 500,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Ostrołęce (dojazd do drogi 472)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 472.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 28 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 28 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w Dworszowicach Pak. (dojazd do drogi 4006)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do drogi 4006.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 35 00,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 35 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w Dworszowicach Pak. (do p. Kurzynogi)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do pobliskich miejscowości oraz do posesji znajdujących się w m. Dworszowice Pak.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 24 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 24 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa ul. Wolskiej w Sulmierzycach
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do pobliskich miejscowości oraz do posesji znajdujących się przy ul. Wolskiej w m. Sulmierzyce.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 140 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 140 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa drogi w m. Dworszowice Pak. (za p. Szala)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do pobliskich miejscowości oraz do posesji znajdujących się w m. Dworszowice Pak.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 110 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 110 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Przebudowa chodnika w m. Sulmierzyce na ul. Wolskiej (strona prawa)
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Zmniejszenia ciągle rosnącego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu pieszych w m. Sulmierzyce, Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg w m. Sulmierzyce
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 41 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 41 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Budowa chodnika w m. Sulmierzyce na ul. Strzeleckiej
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2011 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa bezpieczeństwa ruchu pieszych, Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg w m. Sulmierzyce,
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 200 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 200 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Ułożenie nawierzchni na ul. Mickiewicza w m. Sulmierzyce
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2011 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do poszczególnych posesji znajdujących się przy ul. Mickiewicza.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 22 500,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 127 500,00 zł Kwota ogólna: 150 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Ułożenie nawierzchni na ul. Zamolskiej w m. Sulmierzyce
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2012 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu technicznego nawierzchni drogi, Dostosowanie parametrów drogi do obciążeń i natężenia ruchu, Usprawnienie komunikacji i oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, Poprawa możliwości dojazdu do poszczególnych posesji znajdujących się przy ul. Zamolskiej.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 30 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 170 000,00 zł Kwota ogólna: 200 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Modernizacja Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia - Gminny Ośrodek Rehabilitacji
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 - 2010 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie dokumentacji na Gminny Ośrodek Rehabilitacji • Przygotowanie projektu: opracowanie dokumentacji • Uzyskanie niezbędnych uzgodnień i decyzji administracyjnych • Procedura przetargowa • Realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Podniesienie standardu infrastruktury ochrony zdrowia, Poprawa standardu wyposażenia w sprzęt medyczny oraz skuteczności działań w stanach zagrożenia zdrowotnego Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia, Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Gminy Sulmierzyce, Rozszerzenie wachlarza oferowanych usług medycznych oferowanych przez SPGOZ Poprawa kondycji zdrowotnej zasobów ludzkich, Zapobieganie inwalidztwu, lub ograniczenie go do poziomu umożliwiającego pacjentom wykonywanie podstawowych czynności, Przywracanie sprawności ruchowej osobom poszkodowanym w wypadkach
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowie w Sulmierzycach
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 313 275,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 1 775 225,00zł Kwota ogólna: 2 088 500,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Budowa oczyszczalni ścieków w m. Bogumiłowice
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 - 2011 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie dokumentacji na oczyszczalnię ścieków w m. Bogumiłowice • Wykup działki pod oczyszczalnię ścieków w m. Bogumiłowice • Procedura przetargowa • Budowa oczyszczalni ścieków w m. Bogumiłowice - realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu środowiska naturalnego, Uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej, Poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy. Racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych.

Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 387 810,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 2 197 590,00 zł Kwota ogólna: 2 585 400,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Bogumiłowice
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 - 2012 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w m. Bogumiłowice • Procedura przetargowa • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Bogumiłowice - realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu środowiska naturalnego, Uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej, W skutek likwidacji szamb przydomowych poprawa jakości gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych, Poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy. Racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 236 355,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 1 339 345,00 zł Kwota ogólna: 1 575 700,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Dąbrowa
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2009 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w m. Dąbrowa • Procedura przetargowa • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Dąbrowa - realizacja robót • Rozliczenie zadania

Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu środowiska naturalnego, Uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej, W skutek likwidacji szamb przydomowych poprawa jakości gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych, Poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy. Racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 386 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 0,00 zł Kwota ogólna: 386 000,00 zł

Nazwa planowanego zadania	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kodrań i Anielów
Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego	Zadanie jest zgodne z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sulmierzyce
Etapy realizacji zadania wraz z przewidzianym czasem realizacji	Planowana realizacja zadania: 2013 r. Etapy realizacji: <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie dokumentacji na budowę sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kodrań i Anielów • Procedura przetargowa • Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kodrań i Anielów - realizacja robót • Rozliczenie zadania
Oczekiwane rezultaty	Poprawa stanu środowiska naturalnego, Uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej, W skutek likwidacji szamb przydomowych poprawa jakości gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych, Poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy. Racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych.
Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Gmina Sulmierzyce
Nakłady do poniesienia wraz ze źródłami finansowania	Środki własne Gminy Sulmierzyce: 180 000,00 zł Dotacje i fundusze wspierające: 1 020 000,00 zł Kwota ogólna: 1 200 000 zł

W obecnej perspektywie finansowej nie zaplanowano zadań do realizacji po 2013 roku. Zgodnie z otwartym charakterem Planu Rozwoju Lokalnego, w przypadku, gdy w trakcie realizacji Planu zajdzie potrzeba dokonania korekty zaprezentowanych planowanych zadań inwestycyjnych w okresie 2009 - 2015, może on być uzupełniony przez podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego.

V.2 ZADANIA PLANOWANE DO REALIZACJI PO ROKU 2015 – PROJEKTY DŁUGOTERMINOWE

W obecnej perspektywie finansowej nie zaplanowano zadań do realizacji po 2015 roku – projekty długoterminowe.

VI POWIĄZANIE ZADAŃ REALIZOWANYCH W RAMACH PLANU ROZWOJU LOKALNEGO Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY / POWIATU / WOJEWÓDZTWA

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015 oraz zawarte w nim szczegółowe kierunki, zadania i projekty, są ukierunkowane przede wszystkim na rozwiązywanie problemów lokalnej społeczności. Dokument został opracowany przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju, a więc zachowaniu równowagi pomiędzy celami gospodarczymi, społecznymi i wymogami środowiskowymi. Jednakże zachowuje przy tym daleko idącą spójność z innymi dokumentami programowymi przyjętymi na poziomie wojewódzkim, krajowym, europejskim. Założenia metodologiczne Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015 również zgodne są z celami strategicznymi dokumentów programowych na poziomie kraju, województwa oraz powiatu.

Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015, jako nadrzędny, podstawowy i wieloletni dokument strategiczny określający cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, stanowi podstawę opracowania Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce w zakresie metodycznym. Strategia Rozwoju Kraju stanowi odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Nadaje również priorytet działaniom, jakie były, są i będą podejmowane w latach 2007 – 2015 w celu realizacji wizji Polski.

Plan Rozwoju Lokalnego ze swoimi celami nadrzędnymi oraz celami częściowymi wpisuje się w cel główny Strategii Rozwoju Kraju, którym jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Kraju oraz cele Planu Rozwoju Lokalnego są ze sobą powiązane. Dotyczy to głównie następujących działań Strategii Rozwoju Kraju w zakresie:

- Infrastruktury ochrony środowiska; priorytet – Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- Infrastruktury społecznej – Infrastruktura ochrony zdrowia i socjalna; priorytet – Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej.

Założenia niniejszego dokumentu są odpowiedzią jednostki samorządowej na cele zawarte w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007 – 2013. Cel strategiczny, zawarty w dokumencie wskazuje na konieczność tworzenia warunków dla wzrostu przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Spośród celów horyzontalnych zawartych w NSRO, najwyższą spójność z zadaniami wskazanymi w Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce wykazują następujące cele:

- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- Wzrosty konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Cele i działania zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego są spójne z zapisami w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007 – 2013, a głównie z następującymi priorytetami i działaniami:

- Priorytet: Wiedza i kompetencje; działanie: zwiększenie dostępu do edukacji (wyrównanie szans uczniów), wspieranie otwartości systemu edukacji (zwiększenie zaangażowania społeczeństwa w edukację, doskonalenie zawodowe i kształtowanie kadr);
- Priorytet: Zatrudnienie, aktywizacja i mobilność; działanie: zwiększenie zatrudnialności;
- Priorytet: Integracja społeczna; działanie: wsparcie, rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych (rozwój dostępu do rehabilitacji medycznej i społecznej), poprawa warunków życia i pracy (zwiększenie efektywności i jakości leczenia);
- Priorytet: Inwestycje i gospodarowanie przestrzenią; działanie: rozwój miast i obszarów wiejskich (rozwój infrastruktury małych miast i obszarów wiejskich), inwestycje służące ochronie środowiska (budowę i modernizację komunalnych oczyszczalni i systemów kanalizacyjnych);

Plan Rozwoju Lokalnego jest zgodny z zapisami PO Infrastruktura i Środowisko, którego celem jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Zadania i projekty opisane w Planie Rozwoju Lokalnego wpisują się w osie priorytetowe Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego, poprzez zaplanowanie i wdrożenie projektów z następujących osi wyżej wymienionego programu:

- osią priorytetową I – Infrastruktura transportowa, w ramach której wsparcie może być przeznaczone m.in. na projekty z zakresu infrastruktury drogowej,
- osią priorytetową II – Ochrona środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka, w ramach której wsparcie może być przeznaczone m.in. na projekty z zakresu gospodarki wodno - ściekowej,
- osią priorytetową IV – Społeczeństwo Informacyjne, w ramach której realizowane mogą być projekty przyczyniające się do zwiększenia dostępności do nowoczesnych technologii ICT oraz do przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców regionu,
- osią priorytetową V – Infrastruktura Społeczna, w ramach której wsparcie obejmuje m.in. działania z zakresu ochrony zdrowia (np. zakup aparatury medycznej).

Cele Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce odpowiadają celom strategicznym województwa łódzkiego wynikającym ze Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego. Dotyczy to głównie następujących celów strategicznych:

- Podniesienie poziomu jakości życia,
- Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska.

Zadania i projekty opisane w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015 są komplementarne z celami strategicznymi powiatu określonymi w Zintegrowanym Programie Rozwoju Lokalnego Powiatu Pajęczańskiego na lata 2006-2015, głównie z następującymi celami:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Zapewnienie mieszkańcom powiatu dostępu do wysokiej jakości opieki zdrowotnej, pomocy społecznej oraz polityki prorodzinnej

Założenia Planu wpisują się również w generalny kierunek zagospodarowania przestrzennego gminy, określony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego, który opiera się o zasadę zrównoważonego rozwoju.

VII OCZEKIWANE WSKAŹNIKI EFEKTÓW REALIZACJI PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Ścisły monitoring projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej jest jednym z elementarnych warunków ich poprawnego i efektywnego wykonania. W Planie Rozwoju Lokalnego znaczny nacisk kładzie się na ocenę przewidywanych efektów realizacji działań proponowanych w Planie. Podstawą takiej oceny będzie szacunek przewidywanych efektów realizacji proponowanych działań.

Obok standardowych zestawień i opisów poszczególnych zadań kluczowe znaczenie wśród metod oceny prognozowanych efektów mają ilościowe metody oceny, które stanowią standardowe narzędzie stosowane w Unii Europejskiej. Metody te pozwalające na usystematyzowane oceny i porównywanie realizacji działań. W ostatnich latach system ocen ilościowych podlegał dynamicznemu rozwojowi, zmierzając w stronę zwiększenia przejrzystości procesu oceny. W związku z powyższym, w chwili obecnej większą wagę przywiązuje się do mierzonych w jednostkach naturalnych profitach dla użytkowników końcowych poszczególnych projektów. Mniejszy nacisk kładzie się natomiast na dane finansowe.

W wyniku wdrożenia działań zaplanowanych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce przewiduje się osiągnięcie następujących wskaźników ogólnych:

- wzrost ilości terenów wyposażonych w infrastrukturę techniczną,
- wzrost poziomu skanalizowania gminy,
- poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców,
- polepszenie stanu dróg gminnych,
- zwiększenie długości dróg o nawierzchni ulepszonej,

- liczba utworzonych nowych miejsc pracy,
- poprawa stanu środowiska przyrodniczego.

W ramach przynależności planowanych zadań do poszczególnych priorytetów i działań programów strukturalnych Unii Europejskiej wszystkie zadania wymienione w Planie Rozwoju Lokalnego objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwi ocenę jego wykonania. Każdy projekt realizowany w ramach Planu można określić za pomocą dwóch rodzajów wskaźników:

- wskaźniki produktu – odnoszą się do rzeczowych efektów działania, wszystkie produkty materialne, które otrzymuje beneficjent w trakcie realizacji projektu;
- wskaźniki rezultatu – odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia programu,

Realizacja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce będzie poddawana sprawdzeniu na poszczególnych etapach, po zakończeniu każdego z zadań ujętych w Planie, oraz na koniec okresu objętego niniejszym Planem. Kontroli podlegać będzie stopień realizacji poszczególnych celów strategicznych i szczegółowych zawartych w Planie. Nadzorowi podlegać będzie stopień wdrożenia poszczególnych zadań, ich zgodności z harmonogramem, sposób finansowania oraz rezultaty. Monitorowanie wskaźników produktu i rezultatu odbywać się będzie raz do roku na etapie oceny Planu Rozwoju Lokalnego na podstawie dostępnych i publikowanych danych GUS, WUP w Łodzi, danych statystycznych starostwa powiatowego i jednostek organizacyjnych powiatu i gminy oraz innych dostępnych opracowań.

Tabela 36 Wartości wskaźników produktu w roku bazowym oraz oczekiwane wartości wskaźników produktu dla ostatniego roku obowiązywania PRL.

Nazwa wskaźnika produktu	Jednostka miary	Wartość początkowa (rok 2009)	Wartości przewidywane (rok 2015)
Długość przebudowanych dróg powiatowych	km	0	4
Długość przebudowanych dróg gminnych	km	0	5
Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	km	0	27,5
Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków	szt.	0	1
Liczba zakupionej aparatury, urządzeń technicznych kontrolno-pomiarowych (służących gospodarce wodno - ściekowej)	szt.	0	10
Liczba zakupionego specjalistycznego oprogramowania (nierozzerwalnie związanego z gospodarką wodno-ściekową)	szt.	0	1
Liczba przebudowanych instytucji ochrony zdrowia	szt.	0	1
Liczba doposażonych instytucji ochrony zdrowia	szt.	0	1
Liczba zakupionego sprzętu/aparatury medycznej	szt.	0	6
Liczba zakupionego wyposażenia innego aniżeli sprzęt/aparatura medyczna	szt.	0	12

Tabela 37 Wartości wskaźników rezultatu w roku bazowym oraz oczekiwane wartości wskaźników rezultatu dla ostatniego roku obowiązywania PRL.

Nazwa wskaźnika rezultatu	Jednostka miary	Wartość początkowa (rok 2009)	Wartości przewidywane (rok 2015)
Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej	osoby	0	2754
Liczba przeprowadzonych badań/analiz	szt.		2
Zmiana przepustowości oczyszczalni ścieków	m ³ /d	0	400
Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem	szt./rok	0	700
Liczba zakładów ochrony zdrowia, które podniosły standard w wyniku realizacji RPO WŁ	szt.	0	1
Liczba osób korzystających z przebudowanych/doposażonych zakładów opieki zdrowotnej	osoby	4000	4700
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z zakładów opieki zdrowotnej wspartych w wyniku realizacji projektu	osoby	70	100

Zgodnie z otwartym charakterem Planu Rozwoju Lokalnego, w przypadku, gdy w trakcie realizacji poszczególnych projektów zajdzie potrzeba dokonania korekty zaprezentowanych wskaźników, mogą one być uzupełniane przez podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego.

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji	Kwota ogólna	Planowane nakłady w 2009 r.		Planowane nakłady w 2010 r.		Planowane nakłady w 2011 r.		Planowane nakłady w 2012 r.		Planowane nakłady w 2013 r.	
				Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE
8.	Przebudowa drogi w Dworszowicach Pak. (dojazd do drogi 4006)	2009	35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9.	Przebudowa drogi w Dworszowicach Pak. (do p. Kurzynogi)	2009	24 000,00	24 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10.	Przebudowa ul. Wolskiej w Sulmierzycach	2009	140 000,00	140 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
11.	Przebudowa drogi w m. Dworszowice Pak. (za p. Szala)	2009	110 000,00	110 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12.	Przebudowa chodnika w m. Sulmierzyce na ul. Wolskiej (strona prawa)	2009	41 000,00	41 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.	Budowa chodnika Sulmierzyce ul. Strzelecka	2011	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.	Ułożenie nawierzchni na ul. Mickiewicza w m. Sulmierzyce	2011	150 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22 500,00	127 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.	Ułożenie nawierzchni na ul. Zamolskiej w m. Sulmierzyce	2012	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	30 000,00	170 000,00	0,00	0,00
16.	Uzbrojenie terenów pod budownictwo jednorodzinne	2013	1 000 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 000 000,00	0,00

Lp.	Nazwa zadania	Lata realizacji	Kwota ogólna	Planowane nakłady w 2009 r.		Planowane nakłady w 2010 r.		Planowane nakłady w 2011 r.		Planowane nakłady w 2012 r.		Planowane nakłady w 2013 r.	
				Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE	Środki własne	Środki UE
17.	Zakup autobusu - Dowożenie uczniów do szkół	2010	300 000,00	0,00	0,00	300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18.	Modernizacja Samodzielnego Publicznego Gminnego Ośrodka Zdrowia - Gminny Ośrodek Rehabilitacji	2009-2010	2 088 500,00	13 275,00	75 225,00	300 000,00	1 700 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
19.	Budowa oczyszczalni ścieków w m. Bogumiłowice	2009-2011	2 585 400,00	12 810,00	72 590,00	0,00	0,00	375 000,00	2 125 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
20.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Bogumiłowice	2012	1 575 700,00	11 355,00	64 345,00	0,00	0,00	0,00	0,00	225 000,00	1 275 000,00	0,00	0,00
21.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Dąbrowa	2009	386 000,00	386 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
22.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Kodrań i Anielów	2013	1 200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	180 000,00	1 020 000,00

* W obecnej perspektywie finansowej nie zaplanowano zadań do realizacji po 2013 roku.

Zgodnie z otwartym charakterem Planu Rozwoju Lokalnego, w przypadku, gdy w trakcie realizacji Planu zajdzie potrzeba dokonania korekty zaprezentowanego planu finansowego, może on być uzupełniony przez podmiot odpowiedzialny za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego.

IX SYSTEM WDRAŻANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce realizowany w latach 2009 – 2015 jest jednym z najważniejszych dokumentów wspierających zarządzanie na poziomie samorządu, dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele oraz programy działań na kilka lat oraz wymagającym ciągłej pracy nad podnoszeniem jego jakości. Proces jego wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, wymagającym dobrego przygotowania informacyjnego i stałej komunikacji z otoczeniem. Wdrożeniu Planu towarzyszyć będzie jego ewaluacja, która będzie się opierać na pozyskiwaniu obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy jest warunkiem koniecznym rozwoju danej jednostki terytorialnej. Sam dokument nie jest jednak receptą na sukces. Osiągnięcie celów wskazanych w Planie możliwe będzie jedynie dzięki sukcesywnemu wdrażaniu Planu, czyli za pomocą stopniowego i ciągłego wprowadzania w życie działań zawartych w Planie, czuwania nad ich realizacją i kontrolowania ich przebiegu.

Zakłada się, że Plan Rozwoju Lokalnego ma być tzw. żywym programem, co oznacza:

- zasadę ciągłości – Plan będzie kontynuowany, a w razie potrzeby aktualizowany,
- zasadę elastyczności wobec zmieniających się uwarunkowań społecznych czy gospodarczych,
- zasadę otwarcia na innowacyjne przedsięwzięcia,
- zasadę dostosowania celów założonych w projektach do priorytetów funduszy strukturalnych.

Funkcję Instytucji Zarządzającej, Wdrażającej i Koordynującej realizację Planu Rozwoju Lokalnego będzie pełnił Urząd Gminy Sulmierzyce. Odpowiedzialność za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego spoczywa bezpośrednio na Wójcie Gminy Sulmierzyce oraz podległych mu pracownikach Urzędu Gminy. Wójt, jako kluczowa postać w procesie realizacji i monitoringu Planu Rozwoju Lokalnego, kieruje bieżącą działalnością, ma największy wpływ, zarówno na sam proces opracowywania Planu, jego wdrażania, jak również oceny realizacji. Najważniejszym zadaniem Wójta w zakresie wdrażania będzie bezpośredni nadzór nad wdrażaniem strategii.

Urząd Gminy Sulmierzyce, jako Instytucja Wdrażająca i Zarządzająca, może powoływać zespoły zadaniowe, składające się ze specjalnie wyznaczonych pracowników Urzędu Gminy Sulmierzyce odpowiedzialnych za poszczególne resorty (np.: ochrona środowiska, zagospodarowanie przestrzenne, drogownictwo, rozwój lokalny, rynek pracy). Zespołom tym przypisane będą określone przedsięwzięcia zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego, za które będą odpowiedzialne pod względem ich realizacji i oceny.

Zadaniem samorządu będzie również zaangażowanie w realizację Planu mieszkańców Gminy oraz działających na obszarze Gminy Sulmierzyce organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i jednostek finansowanych z budżetu Gminy tj. placówki oświatowe, placówki kulturalne itp. Szczegółowy regulamin pracy Instytucji Wdrażającej zostanie ustalony po zatwierdzeniu Planu.

Urząd Gminy Sulmierzyce, jako Instytucja Wdrażająca i Zarządzająca, odpowiedzialny będzie za:

- bezpośrednią realizację działań przewidzianych w Planie w zakresie przygotowania przetargów, gromadzenia dokumentacji bieżącej, nadzoru nad wykonawcą pod kątem terminowości i jakości wywiązania się ze zobowiązania,
 - zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.
 - ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji Planu,
 - zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Planu,
 - zapewnienie zgodności realizacji Planu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu oraz przestrzegania zasad zawierania kontraktów publicznych,
 - ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
 - nadzór i terminowość wykonania,
 - przygotowanie raportów nt. wdrażania Planu,
 - dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Planu.

Wdrażanie Planu, po zatwierdzeniu dokumentu uchwałą Rady Gminy, będzie odbywało się poprzez:

- opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dotyczącej zadań ujętych w planie,
- opracowanie i składanie wniosków aplikacyjnych o dofinansowanie w ramach funduszy strukturalnych UE,
 - przeprowadzanie przetargów,
 - realizację zadań zgodnie z określonymi wymogami,
 - przygotowywanie informacji o realizacji projektów zawartych w Planie,
 - przedkładanie ww. sprawozdań Komisjom Rady Gminy,
 - przyjmowanie do realizacji nowych zadań zgodnych z oczekiwaniami społeczności lokalnej.

Za wymienione wyżej zakresy działań odpowiedzialne będą poszczególne komórki Urzędu Gminy, zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym oraz podziałem prac wyznaczonym przez Wójta Gminy.

Zasady wprowadzania korekt i aktualizacji Planu powinny zostać określone uchwałą Rady Gminy.

Realizacja zadań wpisanych w Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce uzależniona jest od wysokości środków własnych Gminy, środków pozyskanych z instytucji zarówno krajowych jak i zagranicznych oraz środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej. Biorąc pod uwagę prognozę dopuszczalnej wysokości zobowiązań w poszczególnych latach i wysokość środków, jakie mogą być wydatkowane bezpośrednio z budżetu, możliwości finansowe gminy wskazują, że na realizację przyjętych celów zabezpieczą 15% wkładu w stosunku do uzyskanych środków wspólnotowych.

X SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

X.1 SYSTEM MONITOROWANIA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystywania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania Programów Operacyjnych.

Monitorowanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce polegać będzie na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i analizowaniu wiarygodnych ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów całego Planu w aspekcie finansowym i rzeczowym.

Celem monitorowania jest zapewnienie zgodności realizacji projektów Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Monitorowanie Planu dostarczy informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy - począwszy od pojedynczego projektu, poprzez działanie i priorytet, a skończywszy na Programie Operacyjnym zgodnie z zasadą kwantyfikowania efektów od najniższego poziomu (projektu) do najwyższego (programu operacyjnego). Monitorowanie spełnia zatem rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Jest nią także modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładany cel w przyszłości. Istotnym elementem monitorowania jest wypracowanie technik zbierania informacji oraz opracowanie odpowiednich wskaźników, które będą odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań.

Efektywne wdrożenie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce wymaga stałego monitoringu zarówno rezultatów, jakie przynoszą zadania zawarte w Planie, jak i ponoszonych na ich realizację nakładów finansowych. Dzięki procesowi monitoringu możliwe będzie określenie tempa oraz jakości wdrażanych projektów.

Monitorowanie rzeczowe Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce obejmować będzie monitorowanie działań zawartych w Planie poprzez system wskaźników określonych w dokumentach programowych, umożliwiających dokonanie oceny ich wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w strategii. Monitorowanie rzeczowe będzie prowadzone na dwóch płaszczyznach:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu.

Monitorowanie finansowe Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce obejmować będzie monitorowanie danych finansowych z realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków, w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych i prywatnych.

Monitorowania wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego oraz jego poszczególnych elementów dokonywać będzie Urząd Gminy Sulmierzyce. Kluczowe znaczenie w zakresie monitorowania, aktualizacji i oceny realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce ma Wójt Gminy oraz Rada Gminy, która przyjmie rolę Instytucji Monitorującej dla realizacji planu rozwoju. Jej funkcja będzie

polegała na monitorowaniu przebiegu wykonywania przedsięwzięć zawartych w Planie, okresowej ocenie, podejmowaniu działań służących usprawnieniu realizacji planu, w tym likwidacji barier stojących na drodze procesu wdrażania zadań oraz interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Za zbieranie danych ukazujących efekty rzeczowe realizacji Planu Rozwoju Lokalnego odpowiedzialny będzie Sekretarz Gminy (lub Zastępca Wójta). Na Skarbniku natomiast spoczywać będzie obowiązek monitorowania wydatków ponoszonych na realizację projektów określonych w Planie.

System monitorowania Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się będzie w oparciu o roczne sprawozdania z realizacji zadań inwestycyjnych, stanowiące integralną część sprawozdania z wykonania budżetu tworzonego po zakończeniu roku kalendarzowego. Sprawozdanie monitoringowe winno zawierać, co najmniej:

- przebieg realizacji poszczególnych projektów,
- wykonanie planu finansowego,
- dostrzeżone i przewidywane zagrożenia realizacji Planu,
- ewentualne propozycje dokonania zmian i uzupełnień Planu Rozwoju Lokalnego.

Głównym celem sporządzania sprawozdania monitoringowego będzie wykrycie wszelkich odchyień, jakie mają miejsce w trakcie realizacji Planu. Jeśli w sprawozdaniach tych ujawnione zostaną problemy związane z wdrażaniem Planu, Instytucja Monitorująca powinna podjąć działania mające na celu wyeliminowanie pojawiających się trudności wdrożeniowych, a w razie potrzeby sporządzenie wniosku o wprowadzenie aktualizacji Planu Rozwoju Lokalnego.

Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być ww. wnioski lub sugestie funkcjonujących w Gminie podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych lub poszczególnych mieszkańców albo ich grup. Niniejszy Plan może zostać zmieniony bądź uzupełniony na wniosek Rady Gminy lub Wójta Gminy. Zmiany w zapisach Planu będą wprowadzane do dokumentu na podstawie bieżącej oceny w postaci aneksu, po zatwierdzeniu przez Gminę Sulmierzyce.

Zmiana działań i celów, o których mowa w niniejszym Planie, jak również ich uszczegółowienie i uzupełnienie, może nastąpić w trakcie realizacji Planu, w szczególności po przyjęciu uchwały budżetowej na kolejny rok budżetowy, określającej zadania inwestycyjne lub innych programów, w szczególności Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

Na koniec okresu planowania (tzn. w styczniu 2015 roku) Instytucja Monitorująca sporządzi raport końcowy, obrazujący faktycznie zrealizowane zadania w kontekście założeń Planu Rozwoju Lokalnego. Wszelkie rozbieżności pomiędzy ustaleniami Planu, a jego rzeczywistym wykonaniem będą w w/w raporcie szczegółowo wyjaśnione. Raport końcowy będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Gminy Sulmierzyce.

X.2 SPOSOBY OCENY PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Skuteczność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce poddawana będzie stałej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Wójta Gminy oraz Radę Gminy.

Ocena realizacji Planu odbywać się będzie w oparciu o wskaźniki monitorowania. Dla każdego projektu ujętego w Planie przyjęto odpowiednie wskaźniki osiągnięcia celu w postaci wskaźnika produktu oraz rezultatu. Wartości wskaźników pozwolą w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Ich wartości będą podstawą do oceny poszczególnych zadań, a tym samym do oceny realizacji całego Planu.

Pomiar osiąganych wyników pozwoli odróżnić powodzenie od porażki. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwoli ocenić na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami.

Ocena wartości projektu ma wskazywać czy cel został osiągnięty zgodnie z założeniami Planu. Ocena będzie również polegała na określeniu m.in.: skuteczności (realizacja celu działania), efektywności (efekty krótkoterminowe), długotrwałości (efekty długoterminowe, trwałe), użyteczności realizacji Planu.

Wyniki zapisane w postaci wskaźników czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji.

Ocena realizacji Planu:

- pod względem finansowym odbywać się będzie na podstawie sprawozdań kwartalnych, półrocznych i rocznych z wykonania Planu wydatków;
- pod względem merytorycznym na podstawie sprawozdań pracowników Urzędu Gminy odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań.
- Dla oceny programów, których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej rozróżnia się następujące typy ocen:
 - ocenę wstępną ex-ante – polegającą na ustaleniu wszelkich parametrów ilościowych i jakościowych przed rozpoczęciem projektu, ewaluacja prawdopodobnych osiągnięć,
 - oceny okresowe oraz bieżące – mająca na celu wykrycie wszelkich odchyłeń jakie mają miejsce w trakcie realizacji projektu,
 - ocenę końcową ex-post – na zakończenie wdrażania projektu.

Proponuje się, aby okresowa ocena realizacji dokonywała się w okresie całorocznym podczas posiedzeń komisji Rady Gminy.

Ocenie okresowej będą poddawane poszczególne zadania inwestycyjne realizowane w danym okresie. Ocena taka zawierać będzie przynajmniej:

- daty realizacji poszczególnych inwestycji objętych planem,
- potwierdzenie kosztów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych,
- analizę osiągniętych wskaźników Planu,
- analizę oddziaływania zrealizowanych w ramach Planu inwestycji na sytuację społeczno – ekonomiczną powiatu,

- wnioski z przeprowadzonej oceny.

Bieżąca weryfikacja Planu pozwoli na natychmiastowe, płynne dostosowanie zadań lub ich elementów do zmieniających się warunków społeczno – gospodarczych Gminy oraz czynników zewnętrznych mających wpływ na realizację Planu. Czynniki zewnętrznymi mogą być zmiany partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań, zmiana potrzeb rozwojowych Gminy.

Ocena końcowa Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce dokonana zostanie pod koniec okresu objętego Planem – w drugim półroczu 2015 roku. Ocena dokonana zostanie przez zespół zadaniowy składający się z pracowników Urzędu Gminy. Ocena ta po, zatwierdzeniu przez Wójta, wraz z pozostałą dokumentacją związana z wdrożeniem i monitorowaniem Planu, przedłożona zostanie do zatwierdzenia Radzie Gminy najpóźniej na ostatniej sesji Rady w 2015 roku.

Raporty z oceny Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów sporządzane będą zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz ewentualnie innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego programu.

X.3 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Czynnikiem gwarantującym osiągnięcie planowanych efektów w wyniku realizacji określonych zadań będzie współpraca sektora publicznego z sektorem prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi. Celem samorządu będzie zaangażowanie ww. instytucji w realizację przedsięwzięć na zasadzie partnerstwa. Instytucje te niejednokrotnie będą zarządzać projektami po ich zakończeniu a w wielu przypadkach występują również w roli współfinansującego określonego zadania.

Współpraca pomiędzy Gminą a sektorem publicznym i prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi w celu realizacji założeń Planu Rozwoju Lokalnego odbywać się będzie:

- poprzez inicjowanie okresowych spotkań wójta i rady gminy z przedsiębiorcami, aktywnymi rolnikami, przedstawicielami organizacji lokalnych i ponadlokalnych mających wpływ na rozwój gminy;
- poprzez przepływ informacji z sesji Rady Gminy.

Spotkania okresowe zwoływane będą przez Wójta Gminy w razie stwierdzenia takiej potrzeby, w celu m.in. podejmowania działań organizacyjnych i inwestycyjnych. Działania te mają na celu zrównoważony rozwój gminy m.in. poprzez poprawę warunków życia mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości, pozyskiwanie i wykorzystywanie środków pomocowych Unii Europejskiej oraz innych instytucji finansowych oraz realizację innych przedsięwzięć promujących ideę samorządności i integracji europejskiej.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce stanowi punkt wyjścia dla inicjatyw samorządowych oraz działań obywatelskich prowadzących do rozwoju gminy.

W związku z tym Plan zostanie przedstawiony opinii publicznej do wiadomości i bieżącej konsultacji. W pierwszej kolejności Plan zostanie przedstawiony członkom Rady Gminy, jako przedstawicielom lokalnej społeczności pełniącym obecnie rolę lokalnych liderów, w celu oceny jego zgodności z prowadzoną polityką rozwojową gminy. Po uchwaleniu Planu przez Radę zostanie on upubliczniony. Władze gminy dołożą zatem wszelkich starań, aby jak największe grono

mieszkańców miało możliwość zaznajomić się z zapisami tego Planu. Plan Rozwoju Lokalnego będzie dostępny do wglądu w Sekretariacie Gminy Sulmierzyce.

X.4 DZIAŁANIA INFORMACYJNE I PROMOCJA PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

Plan Rozwoju Lokalnego, jako nakreślenie kierunków wieloletniego rozwoju, pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy Unii Europejskiej.

Realizacja zadań zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015 wymaga akceptacji społecznej. Skuteczność działań określonych w niniejszym Planie zależy również w dużym stopniu od reakcji społeczności lokalnej na proponowane działania. W związku z tym, należy podjąć działania informacyjne i promocyjne, mające na celu dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach Planu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- mieszkańcy Gminy Sulmierzyce,
- beneficjenci poszczególnych projektów,
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- media, zarówno lokalne, jak i regionalne,
- partnerzy społeczni.

Główną instytucją odpowiedzialną za promocję Planu Rozwoju Lokalnego, za informacje i promocję działań realizowanych w jego ramach, będzie Urząd Gminy w Sulmierzycach.

Gmina Sulmierzyce będzie upowszechniać informacje o Planie, zawartych w nim projektach i efektach realizacji określonych zadań, przede wszystkim na obszarze jego realizacji oraz na terenie Polski dzięki zamieszczeniu Planu oraz jego zmian na ogólnodostępnej stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej. Celem takiego działania jest szeroka promocja projektów oraz zachęcanie do współpracy na terenie Polski i Europy.

Public relations zadań wynikających z Planu Rozwoju Lokalnego powinien w przystępny sposób prezentować m. in.:

- cele realizacji poszczególnych zadań w ramach planu,
- planowane wskaźniki osiągnięć – spodziewane rezultaty,
- źródła finansowania projektów.

Podstawowym elementem działań informacyjnych i promocji wizerunku Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce będzie plan informacyjny, na który składają się:

- spotkania z potencjalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi oraz prezentacje Planu na spotkaniach ze społecznością lokalną,
- przekazywanie informacji na temat postępów we wdrażaniu Planu Rozwoju Lokalnego oraz poszczególnych projektów realizowanych w ramach Planu,

- inicjowanie współpracy z podmiotami zaangażowanymi w monitorowanie i realizację Planu Rozwoju Lokalnego w celu podejmowania działań informacyjnych i promocyjnych poprzez wymianę informacji i wspólne przedsięwzięcia,

- publikacje w prasie (w przypadku wybranych projektów),
- ulotki/biuletyny informacyjne
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym.

Realizację Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce na lata 2009 – 2015 zakończy konferencja z udziałem grupy lokalnych liderów, podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Planu oraz lokalnej ludności, na której zaprezentowane zostanie zdobyte doświadczenie.

Działania informacyjne i promocja Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Sulmierzyce zgodne będą z podstawą prawną działań informacyjno - promocyjnych w Unii Europejskiej, którą stanowi Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006r. oraz Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 8 grudnia 2006 r. Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 zawiera podstawowe zasady dotyczące promocji i informacji. Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1828/2006 zawiera szczegółowe przepisy wykonawcze do Rozporządzenia (WE) nr 1083/2006 w tym obowiązki Beneficjentów w zakresie informacji i promocji.

XI SPIS TABEL

Tabela 1 Wykaz sołectw i miejscowości wchodzących w skład Gminy Sulmierzyce.....	8
Tabela 2 Liczba mieszkańców Gminy Sulmierzyce oraz poszczególnych sołectw Gminy Sulmierzyce w latach 2005 – 2008.....	8
Tabela 3 Emisja zanieczyszczeń w powiecie pajęczańskim i województwie łódzkim	10
Tabela 4 Produkcja wody na ujęciach w latach 2005 - 2008.....	16
Tabela 5 Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008....	17
Tabela 6 Lista obiektów wciągniętych do ewidencji zabytków	22
Tabela 7 Liczba mieszkańców Gminy Sulmierzyce oraz poszczególnych sołectw Gminy w latach 2005 – 2008.....	24
Tabela 8 Struktura ludności Gminy Sulmierzyce w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2005 – 2008.....	25
Tabela 9 Struktura i saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicą Gminy Sulmierzyce w latach 2005 - 2008.....	25
Tabela 10 Ruch naturalny w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008.....	26
Tabela 11 Ludność w wieku 13 lat i więcej wg poziomu wykształcenia w latach 2005 - 2008.....	26
Tabela 12 Średni dochód miesięczny przypadający na jednego mieszkańca gminy Sulmierzyce.....	26
Tabela 13 Ilość wydanych pozwoleń na budowę, obiektów budowlanych oddanych do użytkowania, zgłoszeń rozpoczęcia robót budowlanych na terenie Gminy w latach 2005 - 2008.....	27
Tabela 14 Liczba przestępstw na terenie Gminy Sulmierzyce w latach 2005 -2008.....	27
Tabela 15 Liczba ofiar wypadków drogowych w latach 2005 -2008.....	27
Tabela 16 Stan organizacyjny OPS - liczba członków czynnych w poszczególnych jednostkach w latach 2005 - 2008.....	28
Tabela 17 Liczba pożarów na terenie gminy Sulmierzyce i liczba wyjazdów OSP w latach 2005 - 2008	28
Tabela 18 Liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjum na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009	30
Tabela 19 Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009.....	30
Tabela 20 Liczba nauczycieli w przedszkolach, szkołach i gimnazjum na terenie gminy Sulmierzyce w latach szkolnych 2005/2006 - 2008/2009	31
Tabela 21 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji materialnej z podziałem na zadania własne i zlecone w latach 2005 – 2008.....	34
Tabela 22 Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji materialnej z podziałem na występujące powody przyznanej pomocy w latach 2005 – 2008	36
Tabela 23 Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2005 – 2009.....	37
Tabela 24 Liczba rodzin pobierająca świadczenia rodzinne w latach 2006 – 2009.....	38
Tabela 25 Zarejestrowani bezrobotni w Gminie Sulmierzyce w latach 2005 - 2008 wg wybranych kategorii	41
Tabela 26 Informacje o rynku pracy w gminie Sulmierzyce w latach 2005 – 2008.....	41
Tabela 27 Liczba osób pracujących w sektorze pierwszym gospodarki w Gminie Sulmierzyce	41
Tabela 28 Liczba osób pracujących w sektorze trzecim gospodarki w Gminie Sulmierzyce	41
Tabela 29 Ilość podmiotów gospodarczych w Gminie w podziale na poszczególne branże i ilość zatrudnionych osób w latach 2005 - 2008.....	42
Tabela 30 Udział procentowy klas bonitacyjnych gleb na terenie Gminy Sulmierzyce	43
Tabela 31 Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w latach 2006 - 2009.....	44
Tabela 32 Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych w 2009 r. wg wielkości gospodarstw	44
Tabela 33 Analiza SWOT – Sfera społeczna - poziom bezpieczeństwa, oświata, zdrowie, organizacje pozarządowe, rynek pracy, demografia	49
Tabela 34 Analiza SWOT – Sfera ekonomiczna – gospodarka, turystyka, rolnictwo.....	50
Tabela 35 Analiza SWOT – Sfera zagospodarowania przestrzennego – infrastruktura techniczna, obiekty dziedzictwa kulturowego, uwarunkowania ochrony środowiska, własności nieruchomości.....	51
Tabela 36 Wartości wskaźników produktu w roku bazowym oraz oczekiwane wartości wskaźników produktu dla ostatniego roku obowiązywania PRL.	81
Tabela 37 Wartości wskaźników rezultatu w roku bazowym oraz oczekiwane wartości wskaźników rezultatu dla ostatniego roku obowiązywania PRL.....	82

Tabela 38 Plan finansowy na lata 2009 – 2013* 83

XII SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie Gminy Sulmierzyce na tle Polski 7
Rysunek 2 „Nowy” dwór w Chorzenicach..... 20
Rysunek 3 Ruina pałacu w Woli Wydrzynej..... 21
Rysunek 4 Kościół św. Erazma..... 21